

Mokslo Lietuva

Leidžiamas nuo 1989 m., du kartus per mėnesį

Nr. 20 (552)

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
REMIMO
FONDAS

Buvusio JAV Kongreso nario knygoje bus pasakojama apie Lietuvą

JAV delegacijos nariai (iš kairės): Lars Rise, David Beasley, Billas Sarpalius, LR Seimo narys Emanuelis Zingeris ir ambasadorius Petras Vaitiekūnas. Autoriaus nuotrauka

Rimantas Stankevičius

Seimo narys, Nepriklausomybės akto signataras, tarpparlamentinių ryšių su JAV grupės pirmininkas Emanuelis Zingeris priėmė buvusį JAV Kongreso narį Bilą Sarpalių (*Bill Sarpalius*), dalyvavusį delegacijoje, kuri buvo atvykusi į Lietuvą dar prieš 1990 m. kovo 11-ąją. B. Sarpalius lapkričio 6–8 d. viešėjo Lietuvoje viešėjo kartu su tradicinių savaitinių maldos pusryčių Kongrese dalyvių delegacija. 1991 m. B. Sarpalius buvo apdovanotas Gedimino ordinu. Šiuo metu buvęs JAV Kongreso narys baigia rašyti atsiminimų knygą, kurios trečdalis yra apie Lietuvą.

Parengta pagal LR Seimo 2015 m. lapkričio 9 d. pranešimą

Jono Basanavičiaus biustas Klivlando lietuvių kultūros darželyje. J. Jasaičio nuotr.

ŠIAME NUMERYJE

Asmenybės orumo ir unikalumo pripažinimas – pasaulinėje bioetikos konferencijoje ● 2 p.

Apie ką diskutuoja pasaulio baltistai globalizacijos akivaizdoje? ● 2, 4 p.

Švietimo ir mokslo ministerijoje:

premijos užsienyje dirbantiems lietuvių mokslininkams ● 3, 5 p.

Lietuvos universitetų pertvarka: naujos galimybės ar „pabaigos pradžia“? ● 4 p.

Jaunųjų tyrėjų požiūris: apie Kinijos gyventojų aprūpinimą maistu ir JAV demokratiją ● 6 p.

Posėdžiavo neseniai išrinktas JAV lietuvių parlamentas ● 7, 8 p.

LMA Vrublevskių bibliotekos parodos ir renginiai – plačiai visuomenei: rašytojos Alės Rūtos 100-osios gimimo metinės ● 9 p.

Demokratijos įgyvendinimo studijos ● 10, 11 p.

Žinių ekonomikos forumas apie mokyklų vadovų atranką ● 11 p.

Fasadinė ir tikroji sovietmečio aplinka ● 12 p.

Chemijos instituto veiklos jubiliejus

Milda Gailienė

Fizinių ir technologijos mokslų centro (FTMC) Chemijos institutas šiemet mini 70 metų jubiliejų. Per veiklos metus šis institutas gali pasidžiaugti pasiekimais, svarbiais ne tik chemijos mokslo, bet ir visos Lietuvos technologijų augimo mastu. Mokslininkų pelnyti įvertinimai ir sukurti technologiniai sprendimai jau ne vieną dešimtmetį garsina šio instituto veiklą Lietuvoje ir užsienyje. „Galime didžiuotis naudingą bendradarbiavimu su garsiomis JAV, Japonijos, Kinijos, Vokietijos, Danijos, Olandijos, Švedijos ir Baltijos šalių įmonėmis, 40 turimų patentų, sukurtomis technologijomis, kurias sėkmingai taiko verslas, dalyvavimu tarptautinėse programose ir, žinoma, žmonėmis, kurie visa tai kuria ir įgyvendina“, – džiaugiasi FTMC direktoriaus pavaduotojas, Chemijos instituto vadovas ir Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys habil. dr. Rimantas Ramanauskas.

Chemijos instituto mokslininkai yra pelnę įvairių reikšmingų apdovanojimų: tris EUREKOS prizus už geriausius išradimus, Vokietijos Eugen Leuze premiją už geriausią publikaciją, dvi Lietuvos mokslų akademijos J. Matulio vardo premijas, net dešimt Lietuvos valstybinių mokslo premijų. Darbuotojai

yra paskelbę per 4 000 mokslinių publikacijų, 9 mokslines monografijas ir 40 mokslinių bei informacinių rinkinių.

1945 m. Chemijos institutą įkūrė Lietuvos mokslų akademija. 2010 m. jis buvo reorganizuotas ir tapo FTMC dalimi. Šiuo metu tai yra didžiausia chemijos mokslo institucija Lietuvoje. Šio instituto misija – chemijos mokslo ir technologijų plėtra. Daug dėmesio skiriama chemijos ir jai giminingų sričių žinių bazės didinimui ir jos pritaikymui visuomenei, siekiant gerinti gyvenimo kokybę. Instituto technologiniai sprendimai tai-

komi elektronikos, lazerių, maisto, gamtos apsaugos pramonės, juvelyrinės, dizaino ir kitų sričių įmonėse. „Instituto veikla reikšmingai prisideda prie Lietuvoje kuriamos inovatyvios pramonės, nes čia atliekami tyrimai ir kuriami sprendimai jau dabar yra vertinami ne tik mūsų šalyje, bet ir užsienio valstybėse“, – instituto veiklos reikšmingumą pabrėžė FTMC direktorius prof. habil. dr. Gintaras Valušis.

Parengta pagal Strateginės komunikacijos bendrovės „OMConsulting“ pranešimą

Mieli skaitytojai,

Tęsiama atsinaujinusio Lietuvos mokslininkų laikraščio „Mokslo Lietuva“, leidžiamo nuo 1989 metų liepos, prenumerata 2016-iesiems metams.

Užsiprenumeruoti „Mokslo Lietuvą“ galima „Lietuvos pašto“ skyriuose ir internetu. Šiais metais pradeda ir laikraščio elektroninės versijos – PDF formato – prenumerata. Jos kaina metams – 10 eurų, pusei metų – 5 eurai.

Apie ketinimą užsiprenumeruoti laikraščio elektroninę versiją prašome pranešti elektroniniu paštu mokslolietuva@gmail.com.

„Mokslo Lietuvos“ internetinėje svetainėje: <http://mokslolietuva.lt/> pasirinkus „ML prenumeratą“, atsiveria <http://mokslolietuva.lt/prenumerata/>, kur siūloma užpildyti kvitą <http://mokslolietuva.lt/prenumeratos-kvitas/> ir jo laukelius perkelti į savo el. banko pavedimo formą arba atsispausdinus apmokėti banke.

Sveikatos apsaugos ir medicinos etikos temos – pasaulinėje konferencijoje

Doc. dr. Eimantas Peičius
Doc. dr. Raimundas Kaminskas

2015 m. spalio 20–22 d. Neapolyje (Italijoje) įvyko 11-oji pasaulinė konferencija „Bioetika, medicinos etika ir teisė“, kurią organizavo UNESCO kartu su Haifos ir Neapolio universitetais. Tradicinėmis tapusios bioetikos konferencijos pasižymi tarpdiscipliniškumu: jose savo mokslinė patirtimi dalinasi ir bendrų sąlyčio taškų bando ieškoti genetikai, medikai, filosofai, sociologai, teologai, taip pat sveikatos priežiūros vadybininkai, slaugytojai ir daugelio kitų profesijų atstovai. Į konferenciją atvyko daugiau kaip 200 dalyvių iš Europos, Šiaurės ir Pietų Amerikos, Azijos ir Afrikos mokslo bei sveikatos priežiūros įstaigų.

Šių metų konferencijoje dalyvavome ir mes: Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Medicinos akademijos Visuomenės sveikatos fakulteto Socialinių ir humanitarinių mokslų katedros atstovai doc. dr. Eimantas Peičius ir doc. dr. Raimundas Kaminskas. Mūsų pranešimas „Bioetikos integracija į medicinos mokymo programas Lietuvoje“ pateiktas bioetikos mokymo problematikai skirtoje sekcijoje.

Pastarąjį dešimtmetį plačiai diskutuojama, kaip patobulinti bioetikos, medicininės etikos ir medicininės sociologijos tikslus, tyrimų metodologiją ir turinį bei kaip atrinkti dėstyti tinkamą medžiagą. Šiai problematikai buvo skirtas ir Lietuvos mokslininkų pranešimas, kurio pagrindinė mintis – kaip suderinti humanitarinių ir socialinių mokslų (kuriems medicinos mokyklose atstovauja bioetikos dalykas) ir biomedicinos mokslų tikslus, kompetencijas bei mokymo priemones, kurios dažniausiai būna itin skirtingos, ne visada papildančios viena kitą.

Kitas svarbus pranešimo aspektas – kuo

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto atstovai doc. dr. E. Peičius (kairėje) ir doc. dr. Raimundas Kaminskas viešbučiu „Royal Continental“ vestibulyje, Neapolyje (Italijoje)

Doc. dr. E. Peičius (viduryje) su Tel Avivo universiteto E. Wolfson akademinės slaugos mokyklos direktore profesore Sara Nissim (kairėje) ir Valensijos universiteto bioetikos profesore Marta Albert

bioetikos studijos galėtų pasitarnauti, rengiant gydytojus, odontologus, slaugytojus, farmacininkus ir kitus sveikatos profesionalus. Pasidaliname patirtimi integruojant bioetikos ir medicininės etikos studijas į besikeičiančių programų turinį, pateikdami Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bioetikos mokymo modelį. Diskusijoje konferencijos dalyviai taip pat domėjosi Rytų ir Centrinės Europos aukštojo mokslo kontekstu ir aptarė humanitarinių mokslų sunkumus bei su jais susijusias bioetikos ir kitų giminingų dalykų dėstytojų problemas.

Mokslininkai, dalyvaujantys bioetikos mokymo procese, analizavo bioetikos temų praktinį pobūdį, skirtingų vertybinių pozicijų suderinamumą ir bioetikos dėstytojų metodų. Būtent bioetikos dėstytojų metodų taikymo įvairovė – atvejų analizė, dokumentinės medžiagos, grožinės literatūros ir meninių filmų bei vaidmenų pasiskirstymo

scenarijai – buvo pripažįstama kaip viena stipriųjų bioetikos mokymo pusių, neturinčių analogų kitose disciplinose. Tai rodo, kad bioetikos studijos jau peržengia įprastos klasikinės akademinės disciplinos ribas. Daugelio šalių studentai ją laiko vienu įdomiausių studijų dalykų. Ar panašūs studentų požiūrio tyrimai patvirtins šią tendenciją ir Lietuvoje? Netrukus planuojame išsamiau patyrinėti studentų požiūrį į bioetikos studijas.

Konferencijoje daug dėmesio buvo skirta klausimams, kas ir kaip turėtų vertinti vis aktualesnius biotechnologijų panaudojimo etikos aspektus, pavyzdžiui, medicinos robotizacijos perspektyvas. Demokratiškas tradicijų ir vertybių kontekste pirmenybė teikiama individui ir aiškiai išreiškiama, kad nė vienas individas negali būti vertinamas kaip instrumentas ar naudojamas kaip priemonė bet kuriems kitiems, kad ir patiems kilniausiems, tikslams siekti. Diskusijoje išaiškėjo,

kad ne visada šių principų pavyksta laikytis net pažangiausiose laikomose šalyse. Todėl ypač svarbus vaidmuo turėtų tekti nepriklausomiems bioetikos komitetams. Tokie komitetai ir Lietuvoje turėtų būti privalomi visoms sveikatos priežiūros institucijoms.

Konferencijoje vėl sugrįžta prie svarbiausio teiginio – besąlygiško kiekvieno žmogaus orumo ir išskirtinumo pripažinimo. Neatsižvelgiant į tai, visiems suprantamų etikos idealų įgyvendinimas lieka viena svarbiausių problemų, ypač Centrinės ir Rytų Europos regione, kur visuomenė dar žengia pirmuosius žingsnius demokratijos link.

Konferencijoje vykusios mokslinės diskusijos aprėpė ir kitas bioetikos aktualijas. Šių diskusijų metu LSMU mokslininkai turėjo galimybę užmegzti ryšius ir aptarti bendradarbiavimo perspektyvas su ekspertais iš Italijos, JAV, Izraelio, Indonezijos ir kitų šalių.

TARPTAUTINIS BALTISTŲ KONGRESAS – LIETUVOJE

Doc. dr. Regina Kvašytė

Spalio 28–31 d. Vilniaus universitete įvyko XII tarptautinis baltistų kongresas, į kurį susirinko apie 240 dalyvių iš 20 valstybių.

Tarptautiniai baltistų kongresai, skirti baltų kalbų tyrinėjimams, organizuojami kartą per 5 metus paeiliui Lietuvoje ir Lat-

vijoje. Šiomet pasirinktas kiek netikėtas kongreso organizavimo būdas: atsižvelgdami į savo mokslinius interesus, sekcijas organizavo kelių valstybių mokslininkai, sujungę jėgas ir subūrę pasirinktos tematikos tyrėjus. Taip buvo sudaryta 14 sekcijų, kongreso metu suskirstytų į 8 srautus, kuriuose vienu metu vyko posėdžiai. Didžiausio mokslininkų susidomėjimo sulaukė šios sekcijos:

– „Baltų vardyno tyrimai Europos onomastikos kontekste“ (vadovės – Grasilda Blažienė ir Ilga Jansonė, 32 pranešimai);

– „XVI–XIX a. baltų tekstai išorinės ir vidinės lingvistikos sankirtoje“ (vadovės – Vilma Zubaitienė, Birutė Kabašinskaitė ir Gina Kavaliūnaitė, 29 pranešimai);

– „Baltų tarmių tyrimų statika ir dinamika: objektas, teorinės ir metodologinės nuostatos“ (vadovės – Danguolė Mikulėnienė ir Ana Stafecka, 25 pranešimai);

– „Veiksmažodžio morfosintaksė baltų kalbose“ (vadovai – Andra Kalnača, Ilzė Lokmanė ir Daiki Horiguchi).

Kitose sekcijose buvo nagrinėjami fonetikos ir fonologijos, žodžių darybos, erdvės

■ Nukelta į 4 p.

Iš kairės: prof. habil. dr. Maris Baltinis (Maris Baltiņš), doc. dr. Regina Kvašytė, prof. habil. dr. Bonifacas Stundžia, prof. dr. Genovaitė Kačiušienė, prof. habil. dr. Dacé Markus (Dace Markus), prof. habil. dr. Ina Druvietė (Ina Druviete), dr. Solveiga Čėiranė (Solveiga Čėirane), prof. dr. Ana Vulanė (Anna Vulāne), doc. dr. Jurgis Pakerys. Baltų centro nuotr.

REDAKTORIAUS KOMENTARAS

Vadyba ir idėjos

Prof. dr. Jonas Jasaitis

Vienas iš neseniai paskelbtų straipsnių, kuriuose nagrinėjamos šiuolaikinės mokslo vadybos problemos, gerai žinomas profesorius su karčia ironija pastebėjo: „Universitetas su vadyba, bet be idėjų.“ Lietuvos mokslo ir studijų sistemoje vadybai iš tikrųjų skiriama labai daug dėmesio. Turime Švietimo ir mokslo ministeriją, o daugelyje kitų ministerijų – mokslo raida turinčius pasirūpinti padalinius. Turime Lietuvos mokslo tarybą. Ne taip seniai atsirado MOSTA ir MITA. Taigi, turime pakankamai planuotojų, projektų vertintojų, lėšų skirstytojų, premijų atrankos komitetų ir pan. Steigiami nauji mokslo centrai ir institutai, plečiami „slėniai“, kuriami klasteriai, konsorciumai bei kiti tarpinstituciniai ir tarptautiniai dariniai. Visais atvejais pabrėžiama, kad naujieji centrai turės galimybę naudotis puikia, gal net geriausia pasaulyje įranga, kad tyrėjams sudarytos patogios veiklos sąlygos, o kai kur – net ir atlyginimai trupučiuką padidėjo. Neatsilieka ir visuomenininkai: viešojoje erdvėje energingai veikia žinių ekonomikos ir kiti forumai, pasisako įvairios šakinės ir tarpšakinės asociacijos bei draugijos.

„Brauno dalelių judėjimas stiklinėje“ – akivaizdus. Kalbant su studentais, tuoj pat išryškėja, kad ir jų dauguma nori tik planuoti, vadovauti, skirstyti, megzti ryšius, plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą. Tokių, kurie norėtų palinkti laboratorijose prie monitorių, apsiuti ilgaauliais neperšlampamais batais ir iškelti į ekspedicijas, atsidurti tose socialinėse grupėse, kurias būtina tyrinėti – daug mažiau. Čia, kaip ir ūkio sferoje, visi nori prekiauti, tik mažai kas – gaminti.

Investicijos į mokslo infrastruktūrą išaugo, nors visada norisi, kad jos būtų dar didesnės. Dėmesys mokslui ir jo rezultatų komercinės grąžos skatinimui deklaruojamas įvairiausio lygmens pasitarimuose. Tačiau, jei palygini finansavimą, kuris skiriamas mokslo administravimui, įvairiausiems tikrinimams ir vertinimams, su tuo, kuris atitenka tiesiogiai tyrimams, apninka sunkios abejonės. Susumavus, kiek laiko sugaištama įvairiausioms „savianalizėms“, ruošiantis sutikti tarptautinio audito komisijas (kitokių dabar jau ir nebūna, tik tarptautinės), planavimui ir ataskaitoms, svarstymams ir ekspertizėms, tenka gerokai nustebti. Palyginkite vadybininkų, planuotojų ir tikrintojų, dirbančių tik griežtai fiksuotą darbo laiką – „nuo 8 iki 17-tos“ – atlyginimus su tyrėjų, triūsiančių laboratorijose ir dalyvaujančių ekspedicijose bei analizuojančių tyrimų rezultatus, darbo užmokestį. Paaiškės, kad dar M. Weber išryškinti klasikinės biurokratijos bruožai ne tik niekur nedingo, bet net labai ryškiai suvešėjo. Ypač sustiprėjo biurokratijos polinkis augti ir plėstis. Ir jokios „saulėlydžio komisijos“ negelbsti.

Pabandykite suabejoti kurios nors administracinės struktūros būtinybe, kai pasigirs toks klyksmas, kad teks ausis užsikimšti. Esą jie net ir naktimis tik mumis, tyrėjais, rūpinasi: fondus analizuoja, naujus kvietimus ir reglamentus, aprašus ir taisykles rengia, paraudusiomis iš nuovargio akimis tūkstančius paraiškų ir ataskaitų vertina. Tai kaipgi be jų apsieitumėte? Jūsų paraišką atmetė... dar „administracinės patikros“ etape, bet nebūkite naivūs ir nesitikėkite, kad visagaliai tikrintojai teiks paaiškinti, koks netikslumas ten išryškėjo. Dar daugiau naivūs pasirodytumėte, jei bandytumėte įrodinėti, kad dėl aptikto, bet taip jums ir nepaaiškinto, netikslumo nereikėjo visos labai aktualaus tyrimo idėjos atmesti.

Jei bandysite išsiaiškinti, kur vis dėlto jūs tariamai apsirikote, jums parašys tokį atsakymą, kad nieko nesuprasite, o jei dar paskambinsite ir raštą pasirašiusio pareigūno nuolankiai paprašysite pasidalinti savo įžvalgomis, išgirsite kažką panašaus: „Skaitykite nuostatus (taisykles, aprašus, reglamentus).“ Jei pabandytėte kreiptis į „aukščiau sėdinčius“, t. y. tyrimo vertintojų viršininkus, jums

kietai ir šaltai paaiškins, kad viršininkai tokių smulkmenų nenagrinėja, nes institucijoje viskas griežtai paskirstyta pagal pareigybes ir funkcijas. Be to, viršininkas šiuo metu yra ypač svarbioje, žinoma, tarptautinėje, komandiruotėje (konferencijoje, pasitarime...). Taigi, vadyba, o ne idėja – svarbiau. Jei dar bandysite aiškintis, greitai pajusite, kad ilgam esate įtrauktas į „juoduosius sąrašus“, t. y. jus įsidėmės kaip nepageidautiną, įkyrų triukšmadarį.

Bet gal vis dėlto naujųjų informacinių technologijų laikais paraiškų pildymas ir jų administracinis vertinimas gali būti visiškai kompiuterizuotas, kad automatinė projekto aprašo pildymo programa iškart parodytų netiksliai įrašytą standartizuotą punktą. Tada visą paraišką liktų tikrinti tiems, kurie suvokia siūlomos idėjos esmę. Kilus neaiškumui, būtų organizuota dalykiška, o ne formali diskusija, kurioje neliktų vietos abejotinoms interpretacijoms, kur būtų net pripažįstama tyrėjo teisė klysti, o suklydus išbandyti kitus sprendimus.

Štai dar vienas pavyzdys, apie kurį papasakojo mūsų skaitytojas. Gana prieštaringai vertinamoje, į desperatišką situaciją patekusioje institucijoje buvo pasirinkta kietą strategiją, tariamai turinti išspręsti per dešimtmetį susikaupusias problemas. Ši strategija telpa į vieną raktinį žodį – taupyti. Bet šiuolaikinėje studijų vadyboje tai reiškia: sumažinti, panaikinti, sujungti, parduoti, perduoti ir pan. Įdomiausia, kad nieko institucijai nekainuojanti (jokių etatų neturinti, tačiau institucijai net pajamas teikusi ir jos įvaizdį gerinusi) pačių tyrėjų visuomeniškai sukurta struktūra buvo panaikinta pirmiausia. Vietoje jos dabar kuriamas jokios tyrimų idėjos neturintis griozdas, kuriame bus ir etatai, ir pavaldumas, ir atskaitomybė pagal neva tarptautinius standartus. Visos kitos, „iš apačios“ kylančios, iniciatyvos atmetamos, jų net nesvarstys, nes tai netelpa į „vadybinio mąstymo“ šablonus. Taigi, bus struktūra, o joje – jokiai aukštesnei valiai niekada neprieštaraujantys padalinių vadovai, bus planai ir ataskaitos. Kita tvarka bus susodinti skirtingas temas nagrinėję ir skirtingą patirtį turintys darbuotojai. Ar tai neprimena kažkada Ivano Krylovo parašytos pasakėčios „Kvartetą“, kai muziką bandyta kurti, persodinant neva turėjusius groti asmenis. Išvada, deja, buvo liūdnuoka: „O jūs vis tiek, kaip sėsit, bet muzikais nesugebėsit...“

Švietimo, mokslo ir studijų sistemose labai dažnai girdime apie su tariamu taupymu susijusias metodikas, dažniausiai apibrėžiamas kaip „optimizavimas“. Jau „optimizavo“ (paprasciausiai pasakius, uždare) per tūkstantį mokyklų, nes mokinio išlaikymas jose esą per brangiai kainavo. Šio lygio vadybininkai raportuoja, kad sutalpė biudžeto lėšų, kurias bus galima optimaliai panaudoti kitoms reikmėms. Riegso užkaltais langais buvusių tyrimo institucijų pastatai, nes jų niekam neberekia. Nenoriai pripažįstama, kad viena iš tokio taupymo pasekmių – 800 tūkst. sumažėjęs valstybės nuolatinių gyventojų skaičius, ištuštėjęs užmiesčio gyvenvietės, miesteliai ir net atokesnių rajonų centrai.

„Nėra žmogaus, nėra ir problemos“ – toks posakis priskiriamas vienam iš žiauriausių diktatorių. Bet Valsybės kontrolė ir specialiųjų tyrimų tarnybos turėtų pasidomėti, kiek mūsų valstybė prarado pastatų, fizinės infrastruktūros objektų ir įrangos, už kokią sumą dalis jų parduota arba išnuomota, o kuri dalis paprasčiausiai sunyko, palikta be priežiūros. Nejaugi per dabar planuojamus naujus taupymus – optimizavimus – ilgus metus į pasaulį pro užkaltus arba išdaužytus langus žvelgs ir „optimizuoti“ universitetų auditorijų korpusai, į kurių rekonstrukciją dar prieš dešimtmetį buvo investuotos milžiniškos valstybės biudžeto lėšos. Ir pagaliau, kas liks atsakingas, kai valstybės gyventojų skaičius vėl sparčiai ims augti? Iš kur tada paimsime lėšų suniokotam valstybės turtui atkurti? Ir svarbiausia – kaip atkursime piliečių pasitikėjimą savo pačių valstybe?

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS PRANEŠIMAI

Mokslo premijos – užsienyje dirbantiems lietuvių mokslininkams

Už tarptautinio lygio mokslo pasiekimus ir bendradarbiavimą su Lietuva Švietimo ir mokslo ministerija šiemet apdovanos penkis užsienio lietuvius. Premijomis siekiama paskatinti užsienyje dirbančius lietuvių mokslininkus būti Lietuvos mokslo ambasadoriais ir su iškiliais lietuvių kilmės mokslininkais supažindinti Lietuvos visuomenę. 2015 metais užsienio lietuviams skiriamas mokslo premijas gaus: Vokietijoje gyvenantis istorikas Vincas Bartusevičius, psichologas Linas A. Bieliauskas iš JAV ir trys fizikai – Ispanijoje dirbantis Kęstutis Staliūnas, Darius Čeburnis iš Airijos ir JAV gyvenantis Remigijus Gaška. Keturi iš penkių premijos laureatų gimė ir savo mokslinį kelią pradėjo Lietuvoje. „Visada smagu sveikinti užsienyje dirbančius savo srityse pasižymėjusius lietuvių mokslininkus, aktyviai palaikančius ryšius su gimtine. Juos galima vadinti dvigubais ambasadoriais – jie ne tik reprezentuoja Lietuvą tarptautinei mokslo bendruomenei, bet ir padeda kolegoms įsilieti į tarptautinius mokslo tinklus“, – sako švietimo ir mokslo ministrė Audronė Pitrėnienė.

Istorikas Vincas Bartusevičius 1981 m. Vokietijoje, Hiutenfelde įsteigė Lietuvių kultūros institutą su lituanistine biblioteka ir lietuvių archyvu. Institute sukaupta medžiaga sudaro pagrindą išeivijos istorijos tyrinėjimams. 1999 m. disertaciją apgynęs Vilniaus universitete, V. Bartusevičius 2012 m. išleistame veikale „Lietuviai DP stovyklose Vokietijoje 1945–1951“ pateikė išsamų vaizdą apie lietuvių pabėgėlių gyvenimą ir veiklą pokario Vokietijoje. Aktyviai dalyvauja Vokietijos lietuvių bendruomenės veikloje.

Puslaidininkų fizikos specialistas Remigijus Gaška 1988 m. Vilniaus universitete įgijo fizikos-matematikos mokslų kandidato laipsnį, o Veino valstybiniame universitete JAV 1996 m. apgynė elektros inžinerijos disertaciją. Nuo 1999 m. vadovauja savo įkurtai elektroninių technologijų imonei. Aktyviai bendradarbiauja su Lietuvos kolegomis, už puslaidininkų studiją kartu su Lietuvos bendraautorais 2008 m. apdovanotas Lietuvos mokslo premija. Yra pirmosios pasaulyje monografijos apie kietakūnį apšvietimą bendraautoris. Įsteigė vardinę premiją už geriausius VU fizikos bakaluro darbus.

Katalonijos politechnikos universiteto profesorius Kęstutis Staliūnas 2001 m. taip pat Vilniaus universitete įgijo habilituoto daktaro laipsnį. Aktyviai propaguoja fizikos mokslo naujoves, su Lietuvos kolegomis plėtoja naujas idėjas, kartu vykdo tarptautinius projektus, konsultuoja jaunuosius Lietuvos mokslininkus, bendradarbiauja su Lietuvos aukštųjų technologijų pramone. Solidus K. Staliūno mokslinių publikacijų bagažas – jame apie 200 tarptautinio lygio mokslo straipsnių.

Mičigano universiteto psichologijos profesorius Linas A. Bieliauskas daktaro mokslo laipsnį įgijo Ohajo universitete. Jis aktyviai dalyvauja mokslo asociacijų veikloje, vadovauja Amerikos klinikinės neuropsichologijos akademijai. Daugiau nei 20 metų bendradarbiauja su Baltijos šalių psichologais. Lietuvoje tęsia savo tėvo – taip pat psichologijos profesoriaus, buvusio Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininko Vinco Bieliausko – tradicijas: skaito paskaitas, konsultuoja psichologinio įvertinimo priemonių kūrimo srityje, dalyvauja bendruose tyrimuose.

Darius Čeburnis fizikos disertaciją 1997 m. apsiginę Lietuvoje, Fizikos institute, nuo 2001 m. dirba Nacionaliniame Airijos universitete Golvējuje. Su Lietuvos bendraautorais 2012 m. apdovanotas Lietuvos mokslo premija. Patenka į vieną procentą labiausiai pasaulyje cituojamų geomokslininkų. Aktyviai dalyvauja pasaulio lietuvių mokslininkų jungiančios asociacijoje „Futura Scientia“, propaguojančioje vakarietiška patirtį, siekiant tarptautinio Lietuvos mokslo konkurencingumo. Yra vienas iš Airijos lietuvių bendruomenės kūrėjų.

Šiemet mokslo premijoms buvo pateikta 14 kandidatūrų iš 9 šalių. Keturis kandidatus pateikė JAV lietuviai, tris – Vokietijos, po vieną kandidatą – Australijos, Šveicarijos, Airijos, Ispanijos, Austrijos, Švedijos ir Čekijos lietuviai. Kandidatų paraišką vertino Lietuvos mokslų

UNIVERSITETŲ TINKLO PERTVARKA

Keturi universitetai pasirašė bendradarbiavimo memorandumą

Lapkričio 3 d. Kaune keturių šalių aukštųjų mokyklų rektoriai pasirašė memorandumą, kuriuo įtvirtinamas jų bendradarbiavimas kuriant pirmąjį šalyje universitetų klasterį. Memorandumą dėl klasterio steigimo pasirašė Vytauto Didžiojo, Klaipėdos, Šiaulių ir Lietuvos edukologijos universitetų rektoriai. Steigėjai tikisi, kad klasteris padės bendradarbiauti įgyvendinant proveržį socialinių, humanitarinių, gamtos ir kitų mokslų srityse, gerinti studijų ir mokslo kokybę, nacionalinį ir tarptautinį konkurencingumą, efektyvų universitetų infrastruktūros panaudojimą, išlaikyti aukštojo mokslo prieinamumą regionuose.

Pasirašymas vyko Vytauto Didžiojo universitete, per konferenciją „Lietuvos aukštojo mokslo politikos prieštaravimai“. Renginyje dalyvavęs Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius patikino, kad šis susitarimas yra svarbus ir priimtas laiku, o memorandumo dalyvių palaikomus, visuomenėje nepelnytai nuvertinamus socialinius ir humanitarinius mokslus valstybė taip pat remia. „Humanitariniams ir socialiniams mokslams krepšelių nemažės – šie mokslai pabrėžia

Memorandumo pasirašymas (iš kairės): Lietuvos edukologijos universiteto rektorius akad. Algirdas Gaižutis, Klaipėdos universiteto rektorius prof. Eimutis Juzeliūnas ir Šiaulių universiteto rektorius prof. Donatas Jurgaitis. Jono Petronio nuotr.

filosofinį, kultūrinį, istorinį ir moralinį vektorius kuriant ateities technologijų ir inovacijų ekonomiką, ugdant naujas kartas“, – sakė premjeras. Pasirašant memorandumą, taip pat dalyvavo švietimo ir mokslo viceministras Rolandas Zuoza.

VDU rektorius prof. Juozas Augutis paaikšino, kad tai tik pirmasis žingsnis, tačiau taip tikimasi pagerinti situaciją – efektyviau išnaudoti turimus išteklius ir

ieškoti efektyvesnio bendradarbiavimo modelio. „Pasirašėme ketinimų protokolą, dabar prasidės analizė, dirbsime toliau, sieksime išlaikyti regioninę studijų politiką. Klasteris atviras – prie jo gali jungtis ir daugiau universitetų, jų studijų programų. Rezultatų tikimės jau po metų“, – teigė VDU rektorius.

„Tai naujas iššūkis, kuris teigiamai prisidės prie Šiaulių universiteto veik-

los. Sieksime gilesnio ir platesnio bendradarbiavimo studijų prieinamumo ir mokslinių tyrimų srityse. Tikimės, kad bendradarbiavimas leis efektyviau panaudoti žmones ir universitetų infrastruktūrą“, – lūkesčiais pasidalijo ŠU rektorius prof. Donatas Jurgaitis.

„Tokių klasterių yra ir JAV, ir Europoje. Jame veikdami mes pasieksime daugiau sinergijos. Universitetai nėra „UAB“, jie neturi būti veikiami verslo ir pramonės“, – pabrėžė Lietuvos edukologijos universiteto rektorius akad. Algirdas Gaižutis, pastebėjęs, kad klasteryje universitetai veiks lygiateisiškai.

Klaipėdos universiteto rektorius prof. Eimutis Juzeliūnas akcentavo, kad universitetų konkurencija turi būti tvarkinga, o klasteryje bus galima rengti naujus bendrus projektus. „Tikimės aukštesnės ne tik studijų, bet ir mokslinių tyrimų kokybės. Žiūrime teigiamai ir dėkojame VDU už lyderystę“, – sakė KU rektorius.

Parengta pagal Šiaulių universiteto Komunikacijos ir rinkodaros tarnybos informaciją

Svarstomas Kauno technologijos ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetų susijungimas

Lapkričio 5 d. į trečiąjį posėdį susirinko švietimo ir mokslo ministrės Audronės Pitrėnienės sudaryta darbo grupė, kuri nagrinėja valstybinių universitetų studijų ir mokslinės veiklos stiprinimo, konsoliduojant jų išteklius, galimybes. „Mokslo ir studijų išteklių konsolidavimo procesai šią savaitę jau pajudėjo keturiems universitetams – VDU, KU, ŠU ir LEU – pasirašius memorandumą dėl klasterio kūrimo. Lauksime tolimesnių darbų“, – pabrėžė švietimo ir mokslo ministrė Audronė Pitrėnienė.

Švietimo ir mokslo ministrė akcentavo šiuo metu Seime svarstomame Mokslo ir studijų įstatyme numatytą valstybės sutarčių su aukštosiomis mokyklomis svarbą studijų ir mokslo kokybei. Numatoma, kad valstybė su aukštosiomis mokyklomis kas treji metai pasirašytų sutartis, kurios apibrėžtų valstybinės aukštosios mokyklos veiklos kryptis ir studentų priėmimo reikalavimus bei sudarytų sąlygas formuoti valstybei reikalingų specialistų užsakymą ir rengimą, kelti studijų ir mokslinių tyrimų kokybę ir tarptautiškumą.

Kauno technologijos universiteto rektorius prof. Petras Baršauskas pristatė naują dviejų Kaune veikiančių universitetų jungimosi iniciatyvą – iki 2018 m. numato susijungti Kauno technologijos ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetai. Pasak P. Baršausko, susijungimas leis konsoliduoti mokslo ir studijų išteklius, kelti kokybę ir tapti matomiems tarptautiniu mastu.

Švietimo ir mokslo ministrės Audronės Pitrėnienės sudaryta darbo grupė iki 2016 m. kovo 1 d. įvertins valstybinių universitetų studijų

ir mokslinės veiklos specializacijos kryptis ir parengs rekomendacijas, kaip konsoliduoti aukštojo mokslo išteklius. Darbo grupę sudaro Švietimo ir mokslo ministerijos, rektorių, mokslininkų, studentų, darbdavių, Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo atstovai bei socialiniai partneriai.

Parengta pagal Švietimo ir mokslo ministerijos Komunikacijos skyriaus pranešimą

TARPTAUTINIS BALTISTŲ KONGRESAS – LIETUVOJE

■ Atkelta iš 2 p.

suvokimo baltų kalbose, baltų ir finų kalbų kontaktų, baltų ir slavų akcentologijos, globalizacijos ir regionalizmo bei kiti klausimai.

Plenarinius pranešimus baltistų kongrese skaitė pasaulyje pripažinti mokslininkai: Pietro Umberto Dini (Italija), Wojciech Smoczyński (Lenkija), Jay H. Jasanoff (Didžioji Britanija) ir Axel Holvoet (Lenkija–Lietuva).

Kongrese dalyvavo ir keturi Šiaulių universiteto kalbininkai. Jie skaitė pranešimus šiose sekcijose: „XVI–XIX a. baltų tekstai išorinės ir vidinės lingvis-

tikos sankirtoje“ (Bronius Maskuliūnas), „Baltų tarmių tyrimų statika ir dinamika: objektas, teorinės ir metodologinės nuostatos“ (Genovaitė Kačiušienė) ir „Veiksmažodžio morfosintaksė baltų kalbose“ (Regina Kvašytė ir Ina Poškuvienė).

Kongreso organizatoriai pasirūpino galimybe pasirinkti įvairių baltistinių tyrimų knygų – tiek senesnių, tiek neseniai išleistų, tarp jų ir niekur nepardavinėjamų. Savo produkcija prekiaavo Lietuvių kalbos instituto ir Mokslo ir enciklopedijų leidybos centro leidyklos. Kongreso dalyviams buvo surengta įvairi kultūrinė programa: ekskursijos

po Vilniaus universiteto Filologijos fakultetą ir Valdovų rūmus, galimybė apžiūrėti VU bibliotekos fonduose saugomus senuosius leidinius ir vakaronė. Paskutinę kongreso dieną surengta išvyka į Trakus ir Kernavę. Pasirengimu šiai išvykai laikytinas seminaras „Senųjų Lietuvos sostinių – Kernavės ir Trakų – baltistiniai tyrimai“. Visa tai praturtino kongresą.

Kongresų tradicija – ambasadorių sveikinimai per kongreso atidarymą ir lankymasis ambasadoje. Šį kartą dalyvius pasveikino Latvijos ambasadorius Lietuvoje dr. Einaras Semanis ir Italijos

ambasadorius Lietuvoje Stefano Taliani de Marchio. Latvijos ambasadoriaus kvietimu pasinaudojo iš Latvijos atvykę kongreso dalyviai. Straipsnio autorei, kaip „Baltų centro“ – Šiauliuose veikiančios visuomeninės organizacijos – vadovei, tai buvo puiki proga susipažinti su neseniai pareigas pradėjusiu eiti naujuoju ambasadoriumi, su kurio vadovaujama institucija teks ne kartą bendrauti ateityje.

Išsamesnę informaciją apie baltistų kongresą ir kongreso pranešimų tezes galima rasti svetainėje <http://www.baltistikongresas.ffv.vu.lt/index.php/lt/>.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRANEŠIMAI

Pritarta gerai besimokančio asmens nustatymo kriterijams. Pagal svarstomas naujas nuostatas asmens studijų aukštojoje mokykloje rezultatai būtų vertinami pagal įgytų žinių ir gebėjimų lygio įvertinimo skalę: puikiai (10), labai gerai (9), gerai (8), vidutiniškai (7), patenkinamai (6), silpnai (5), nepatenkinamai (4, 3, 2, 1). Valstybės finansuojamos pirmosios pakopos ar vientisosios studijos asmeniui būtų išlaikoma valstybės finansuojama studijų vieta, jeigu atitinkamo laikotarpio jo studijų rezultatų įvertinimo vidurkis būtų didesnis kaip vidutiniškai (7) ir asmuo neturėtų akademinį skolų. Valstybės finansavimo netekęs asmuo už tolesnes studijas turėtų mokėti aukštosios mokyklos nustatytą kainą, o valstybės finansuojamą studijų vietą užimtų geriausiai toje pačioje studijų programoje, tame pačiame kurse ir pagal tokią pačią studijų formą valstybės nefinansuojamoje studijų vietoje studijuojantis asmuo, jeigu atitinkamo laikotarpio jo studijų rezultatų įvertinimo vidurkis būtų didesnis kaip vidutiniškai (7) ir tas asmuo neturėtų akademinį skolų. Svarstomomis pataisomis siekiama įgyvendinti Konstitucinio Teismo 2014 m. lapkričio 10 d. nutarimą dėl Mokslo ir studijų įstatymo atitinkamų nuostatų atitikties Konstitucijai.

Papildytas Švietimo įstatymas. Pataisomis sudaromos palankesnės sąlygos pedagoginiams darbuotojams, dirbantiems liuanistinėse švietimo įstaigose užsienyje, grįžti dirbti į Lietuvos švietimo įstaigas. Kaip pažymėjo Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas Raimundas Paliukas, 41-oje valstybėje veikia užsienio lietuvių bendruomenės. Ypatingas vaidmuo išsaugant tautinį identitetą tenka daugiau kaip 30 pasaulio šalių veikiančioms lietuviškoms formaliojo ir neformaliojo ugdymo įstaigoms, kuriose mokosi apie 8 tūkst. mokinių, dirba daug mokytojų. Pasaulyje yra apie 40 liuanistikos baltistikos centrų, kuriuose tiriama arba dėstoma lietuvių

kalba ir kultūra. Galiojantis įstatymas papildytas nuostata, nustatančia, kad Vyriausybės nustatyta tvarka remiami ir skatinami asmenys, vykstantys ar vykstantys vykdyti liuanistinį švietimą užsienyje. Jų pedagoginės veiklos laikotarpis užsienyje įskaitomas į pedagoginio darbo stažą.

Pilietybės įstatymo pataisos. Lapkričio 19 d. Seimas priėmė Pilietybės įstatymo pataisą, kuriomis nutarta patikslinti sąlygas, kai Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis. Priimtomis pataisomis atsisakyta reikalavimo asmenims, įgijusiems Lietuvos Respublikos pilietybę ir kitos valstybės pilietybę gimimu, sulaukus 21 metų, pasirinkti vieną pilietybę.

Rinkimų įstatymo pakeitimai. Lapkričio 19 d. Seime priimta Seimo rinkimų įstatymo pataisa, kurioje įtvirtintas Seimo narės Rimos Baškienės pasiūlymas, kad savivaldybės mero ar Europos Parlamento nario pareigas einantis asmuo, išrinktas Lietuvos Respublikos Seimo nariu arba juo tapęs užimdamas laisvą Lietuvos Respublikos Seimo nario vietą, neteks savivaldybės mero ar Europos Parlamento mandato. Partijų sąrašuose neretai rašomi asmenys, kurių pareigos yra nesuderinamos su Seimo nario pareigomis, bet jų buvimas kandidatų sąrašė naudingas juos išskelusiai partijai, nors šie kandidatai net nesiruošė tapti Seimo nariais.

Kas sabotuoja 106 Seimo narių valią? Seimo nariai įregistravo protokolinių nutarimų, kuriuo siūloma vietoje Konstitucijos 38 straipsnio pataisos svarstymą vilkinančio Teisės ir teisėtvarkos komiteto (TTK) pagrindiniu šio projekto svarstymui paskirti kitą Seimo komitetą. Dar 2013 m. lapkričio 15 d. 106 Seimo nariai iš visų frakcijų įregistravo Konstitucijos 38 straipsnio pataisą, kuria siūloma apibrėžti, kad šeima kyla iš vyro ir moters santuokos, tėvystės ir motinystės.

Sovietinė okupaciją šlovinanti skulptūra Alytaus

rajone. Seimo narys Kęstutis Masiulis kreipėsi į Alytaus rajono merą Algirdą Vrubliauską, prašydamas pašalinti iš viešosios erdvės šalia Miroslavo miestelio esančią sovietinio kario galvos skulptūrą. „Alytaus rajone Laisvės kovotojai buvo vieni aktyviausių visoje šalyje, o okupacinė valdžia į tai atsakė taikydama pačius žiauriausius metodus, nevengdama kankinti ir tremti senelius bei vaikus, todėl toks paminklas „raudonarmiečiui“ yra įžeidimas visiems kentėjusiems ir kovojusiems už Lietuvos laisvę, kurių daug ir dabar gyvena Alytaus apylinkėse“, – sako parlamentarai. Per sovietinę okupaciją Lietuva neteko per 1 mln. savo gyventojų. Apie 300 tūkst. žmonių patyrė komunistinio režimo baisumus – kalėjimus, lagerius, tremtį Sibire ir tolimojoje Šiaurėje. Bėgdami nuo komunistinio teroro, iš Lietuvos pasitraukė daugiau kaip 440 tūkst. šalies gyventojų.

Valstybės tarnautojai nebegalės sudaryti papildomų sutarčių su savo darbovietėmis. Seimas priėmė Prezidentės Dalios Grybauskaitės teiktas Valstybės tarnybos įstatymo pataisą, kuriomis nutarta uždrausti valstybės tarnautojams sudaryti papildomas darbo sutartis su savo darbovietėmis, taip pat gauti iš šios institucijos ar įstaigos kitas pajamas nei darbo užmokestis ir šiame įstatyme įtvirtintas išmokas, kompensacijas ir pašalpas. Pataisų parengimą paskatino tai, kad šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas neužkerta kelio valstybės tarnautojo pareigas einančiam asmeniui sudaryti papildomą darbo sutartį su ta pačia institucija ar įstaiga, kurioje jis šias pareigas eina. Priimtomis pataisomis bus užtikrintas valstybės tarnyboje dirbančių asmenų pajamų skaidrumas, užkirstas kelias piktnaudžiavimui ir protekcionizmui valstybės tarnyboje. Įstatymo pataisos įsigalios 2016 m. sausio 1 d.

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS PRANEŠIMAI

■ Atkelta iš 3 p.

akademijos ekspertai, o laimėtojus atrinko komisija, sudaryta iš Švietimo ir mokslo ministerijos, Pasaulio lietuvių bendruomenės, JAV lietuvių bendruomenės, Lietuvos mokslų akademijos, Lietuvos mokslo tarybos, Prezidentūros ir Užsienio reikalų ministerijos atstovų. Švietimo ir mokslo ministerija iškiliausiams užsienyje gyvenantiems lietuviams mokslo premijas skiria jau dešimt metų. Iki šiol premijas gavo 29 mokslininkai. Šių premijų tikslas – skatinti išeivijos mokslininkus puoselėti lietuvių ir siekti, kad jie garsintų Lietuvą, palaikytų glaudžius ryšius su Lietuvos mokslo bendruomene, aktyviai dalyvautų užsienio lietuvių bendruomenių veikloje. Mokslo premijos dydis – 3 800 eurų. Premijos bus įteiktos šių metų pabaigoje.

Nauji gamtos ir technologijos mokslų centrai moksleiviams

Švietimo ir mokslo ministerija kreipėsi į dešimties Lietuvos miestų – teritorinių apskričių centrų – vadovus, kviesdama steigti STEAM – gamtos, technologijų, matematikos ir kūrybiškumo ugdymo (angl. STEAM – science, technology, engineering, arts and mathematics) – centrus moksleiviams. Patraukli pirmoji pažintis padėtų jaunimui susidomėti šiais sudėtingais mokslais, o vėliau – rinktis jų studijas. „Norėdami pirmauti ekonomikoje ir inovacijose, turime investuoti į jaunąją kartą, skatindami moksleivius susidomėti gamtos ir technologijų mokslais“, – kalbėjo švietimo ir mokslo ministrė Audronė Pitrėnienė.

Pasak švietimo ir mokslo viceministrės Svetlanos Kauzonienės, STEAM regioniniai mokslų centrai, populiarindami mokslą, prisidėtų formuojant inovacijų kultūrą ir didinant Lietuvos konkurencingumą. Siekiama, kad Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos ir Vilniaus miestuose atsirastų interaktyvūs mokslų centrai, kuriuose moks-

leiviai galėtų iš arti susipažinti su gamtos, technologijų, matematikos mokslų dėsniais ir naujais išradimais, patys eksperimentuotų ir kurtų.

STEAM centrus planuojama steigti dešimty regionų, atsižvelgiant į kiekvieno regiono specifiką ir poreikį, planuojamas inovacijas. Keletą iš jų numatoma įkurti mokslo, studijų ir verslo slėniuose, panaudojant jau dabar veikiančią infrastruktūrą. „Manome, kad tokie centrai turėtų veikti viešosios ir privačios partnerystės principu“, – kalbėjo viceministrė S. Kauzonienė. STEAM mokslų centrų kūrimą numatoma finansuoti 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų lėšomis.

Studijos bus orientuotos į absolventų kompetencijas ir darbo rinkos poreikius

Nauji reikalavimai studijų programoms įpareigoja aukštąsias mokyklas orientuoti studijas į konkrečius tikslus ir studentų bei darbo rinkos poreikius. Tam prielaidas sudaro švietimo ir mokslo ministrės Audronės Pitrėnienės patvirtinti nauji studijas reglamentuojantys dokumentai – 52 studijų kryptių aprašai. „Nauji reikalavimai studijų programoms pradeda naują studijų organizavimo etapą. Pagal naujuosius aprašus universitetai ir kolegijos, siūlydami studijas, turės atsižvelgti tiek į studentų, tiek į darbdavių reikmes, į aiškiai apibrėžtas kompetencijas, kurias studentas turi įgyti studijų metu. Tai didelis žingsnis į priekį studijų kokybės prasme“, – sakė ministrė A. Pitrėnienė.

Studijų kryptių aprašai – tai naujos kartos studijas reglamentuojantys dokumentai, parengti siekiamų rezultatų pagrindu. Jie nurodo žinias, kompetencijas ir gebėjimus, kuriuos studentas įgis pasirinkęs atitinkamos krypties studijų programą, apibrėžia studijų programų vykdymo reikalavimus.

Rengiant 52 naujuosius studijų kryptių aprašus, dalyvavo ne tik akademinės bendruomenės atstovai, bet ir

darbdaviai, kiti socialiniai partneriai. Aprašai buvo aptarti su visomis suinteresuotomis grupėmis. Pagal naujuosius aprašus bus rengiamos, vykdomos, tobulinamos ir akredituojamos studijų programos. Aukštosios mokyklos įpareigos savo vykdomas studijų programas suderinti su naujaisiais aprašais iki 2016 m. birželio 1 d.

Studijų kryptių aprašai parengti įgyvendinant Studijų kokybės vertinimo centro vykdomą projektą „Studijas reglamentuojančių aprašų sistemų plėtra“. Projektas finansuotas Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis. Su patvirtintais studijų kryptių aprašais galima susipažinti čia: <http://www.skvc.lt/default/lt/kokybes-uztikrinimas/kryptiu-aprasai>

Siūloma didinti skatinamąsias stipendijas

Nuo 2016 m. rugsėjo daugiau lėšų ketinama skirti skatinamosioms stipendijoms. Tokį pasiūlymą Švietimo ir mokslo ministerija pateikė derinti Finansų ministerijai, Lietuvos universitetų rektorių ir kolegijų direktorių konferencijoms bei Lietuvos studentų sąjungai.

Švietimo ir mokslo ministerija siūlo, kad skatinamosioms stipendijoms skirtos lėšos didėtų 24 proc. Į studijų kainą įskaičiuota studentams skatinti skiriama suma didėtų nuo 95 iki 117,8 euro (nuo 2,5 iki 3,1 BSI) metams. 2016 m. šiam tikslui reikėtų 146 tūkst. eurų. Skatinamųjų stipendijų dydį ir skyrimo tvarką – kiek studentų, už kokius akademinis pasiekimus, kokio dydžio stipendijas gauna – nustato kiekviena aukštoji mokykla. Universitetai ir kolegijos pačios sprendžia, ar skatinti daugiau studentų mažesnėmis stipendijomis, ar mažiau studentų – didesnėmis.

Didinant stipendijas, siekiama įgyvendinti Vyriausybės ir Lietuvos studentų sąjungos susitarimą iki 2018 m. studentams skatinti skiriamas valstybės lėšas palaipsniui didinti iki 50 proc.

Vizitas Kinijoje: žemės ūkio ekonomikos tyrimai ir bendradarbiavimo su Lietuvos ekonomistais perspektyvos

Dr. Tomas Baležentis

Šių metų spalio 15–24 d. Nankino žemės ūkio universiteto kvietimu teko lankytis Kinijos Liaudies Respublikoje. Vizito pradžioje (spalio 16–18 d.) teko dalyvauti septintojoje metinėje žurnalo „Kinijos agrarinės ekonomikos apžvalga“ (angl. „China Agricultural Economic Review“) ir Tarptautinio maisto politikos tyrimų instituto (IFPRI) organizuotoje konferencijoje, vykusioje Lin'an mieste, Džedziango žemės ūkio ir miškininkystės universitete. Joje dalyvavo per šimtą atstovų iš įvairių valstybių. Daugiausia dėmesio skirta maisto saugumo, jo kokybės ir mitybos klausimams Kinijoje. Šie klausimai ypač svarbūs valstybei, kurioje sutelkta per 20 proc. pasaulio gyventojų ir tik 8 proc. – žemės išteklių. Savo pranešime analizavau grūdinių kultūrų gamybos produktyvumo kaitą ir technologinius nuokrypius. Šių reiškinių tyrimas aktualus dėl pastaraisiais metais ypač spartėjančios žemės ūkio mechanizacijos.

Konferencijos pranešimuose apžvelgta privataus ir trečiųjų šalių maisto produktų sertifikavimo svarba. Dažnai tokių sertifikavimo sistemų įgyvendinimo mastas yra ribotas, todėl reikalingos daugiakriterinio vertinimo sistemos, kurios leidžia nustatyti svarbiausius maisto kokybės rizikos šaltinius. Siūloma atsižvelgti ne tik į rizikos analizėje dažniausiai nagrinėjamą jos komponentą – įtaką visuomenės sveikatai, bet ir į poveikį maisto produktų rinkoms, vartotojų nuomonę, socialinį jautrumą.

Nagrinėjant maisto saugumo klausimus, atkreiptas dėmesys, kad Kinijoje jau pagerėjo apsirūpinimas maistu: iki 2010 m. daugumai maisto produktų pastarasis rodiklis viršijo 97 proc. Nuo 2007 m. maisto produktų importo

Nankino žemės ūkio universitetas

Tarptautinės mokslinės konferencijos dalyviai

apimtyms viršija eksportą. Tačiau ir šiuo metu apsirūpinimas soja, cukrumi ir pienu siekia mažiau nei 90 proc. šių produktų poreikio. Dėl didėjančių žemės ir darbo sąnaudų kyla pagrindinių žemės ūkio produktų gamybos kainos.

Kinijoje nustatytos ryžių, kviečių ir kitų produktų minimalios supirkimo kainos, viršijančios atitinkamas pasaulines kainas. Todėl didėja taip remiamų produktų atsar-

menys apie gamybą ir importą, tačiau sunku apskaičiuoti maisto produktų paklausos apimtį, nes trūksta duomenų apie maisto atsargų kaupimą ir nuostolius. Kita svarbi maisto vartojimo statistikos problema yra susijusi su tuo, kad netiksliai apskaičiuojami migruojantys darbuotojai. Miesto vietovėse dirbantys, tačiau čia gyvenamosios vietos išgyti ir jos išlaikyti negalintys kaimo vietovių gyventojai kasdien keliauja į darbo vietas. Tai yra santykinai jauna ir daugiau maisto suvartojanti populiacijos dalis. Apskaičiuota, kad apie 270 mln. Kinijos gyventojų gali būti klaidingai priskirti miesto gyventojams, todėl sunku tiksliai nustatyti maisto suvartojimo rodiklius.

Pastebėta, kad sparčiai kintanti ūkių struktūra Kinijoje lemia nevienareikšmiškai traktuojamus padarinius. Nors didesniuose ūkiuose auga darbo našumas, tačiau kitų gamybos veiksmų įtaka reikšmingai nedidėja. Taigi, didesniuose ūkiuose ne visada pasiekiamas didesnis pelningumas. Šiuo metu pastebimas gana reikšmingas neatitiktumas tarp užimtumo ir bendrosios pridėtinės vertės struktūros: santykinai neproduktyviai sektoriuje užimta didesnė darbo jėgos dalis nesukuria didesnės bendrosios pridėtinės vertės dalies. Dėl to per artimiausius dešimtmečius planuojama ne tik sparčiai mechanizuoti Kinijos agrarinį sektorių, bet

ir jį automatizuoti. Automatizavimas yra itin susijęs su ypač didelio masto ūkininkavimu. Nankino žemės ūkio universitetas yra vienas svarbiausių žemės ūkio ekonomikos tyrimo centrų Kinijoje. Jame dirba apytiksliai 2 680 mokslininkų ir studijuoja per 32 tūkst. studentų. Šio universiteto dėstytojams ir studentams spalio 22 d. skaičiau viešą paskaitą „Anglies dvideginio emisija Europos Sąjungoje: pokyčių veiksniai ir mažinimo galimybės“. Paskaitoje buvo pristatyti kiekybinės analizės metodai (indeksinis išskaidymas, duomenų apgaubties analizė ir kt.), pademonstruotos jų taikymo galimybės, tiriant žemės ūkio sektoriaus veiklą. Taikant pasiūlytą metodiką, buvo nustatyti pagrindiniai su energijos vartojimu susijusios emisijos veiksniai skirtingose Europos Sąjungos valstybėse ir įvertintos jų mažinimo sąnaudos.

Po paskaitos įvykusiame susitikime su šio universiteto Ekonomikos ir vadybos kolegijos dekane prof. Jing Zhu buvo aptartos mokslinio ir pedagoginio bendradarbiavimo tarp Nankino universiteto ir Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto perspektyvos.

Autorius yra Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto vyresnysis mokslo darbuotojas

Kinijos Lin'an miesto panorama

JAV lietuvių bendruomenės XXI Tarybos pirmoji sesija

Dalia Shilas

Šių metų pavasarį išrinktos JAV lietuvių bendruomenės XXI Tarybos pirmoji sesija įvyko Klivlande (*Cleveland, OH*), todėl ir didžiausia organizacinių rūpesčių našta teko LB Klivlando apylinkės valdybai. Į sesiją anksčiau atvykę atstovai turėjo galimybę dalyvauti Ohajo apygardos vicepirmininko, garbės konsulo dr. Viktoro Stankaus organizuotose ekskursijose. „Visų Sielų kapinėse“ jie pirmiausia pagerbė čia besiilsintį Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną ir jo žmoną Sofiją. Šiose kapinėse palaidotas ir garsus kultūros rėmėjas John D. Rockefeller, įsteigęs pirmąją naftos kompaniją. Jo protėviai kilę iš Lietuvos. Didžiosios depresijos metais miestui jo padovanotame parke įsteigtas 40 tautybių Kultūros darželių tinklas, kuriam priklauso ir vienas iš seniausių ir gražiausių visoje Amerikoje Lietuvių darželis, įkurtas 1930 m. Jo viršutinėje dalyje pastatyti dr. Vinco Kudirkos ir Maironio biustai, o tarp jų 1936 m. įrengtas iki šiol veikiantis kunigaikštienės Birutės fontanas. Apatinėje dalyje, į kurią veda dveji lenktos formos laiptai, stovi Jono Basanavičiaus biustas ir įspūdingi akmeniniai Gedimino stulpai. Nors šį darželį kelis kartus niokojo vandalai, tačiau vietinė lietuvių bendruomenė jį vėl sutvarkė ir kruopščiai prižiūri. Čia plazda Lietuvos trispalvės, organizuojami lietuviški renginiai, dažnai atvyksta ekskursijos.

Klivlando meno muziejuje galima pamatyti ir iš Lietuvos kilusių menininkų A. Blažio, M. Kalisho ir W. Zoracho kūrinių. Šiame mieste dar XX a. trečiojo dešimtmečio

pradžioje buvo pastatytas, vėliau uždarytas, tačiau netrukus vėl atkurtas teatro kvartalas „Playhouse Square“, kuris po Niujorko Linkolno centro yra antrasis pagal dydį scenos menų centras Amerikoje. „Playhouse Square“ teatrų renginių rėmėjai yra tokie garsūs aktoriai kaip Tomas Hanksas ir Oskarą pelnusi klivlandietė Halle Berry. Pagal Čikagos universitetų atliktą tyrimą iš visų Amerikos miestų Klivlandas daugiausia lėšų skiria menui ir kultūrai.

1879 m. šis miestas pirmasis pasaulyje įrengė miesto naktinį apšvietimą. Klivlandietis Charles Brush patobulino lankinę lempą, beje, šviesesnę ir išrastą anksčiau už Edisono elektros lemputę. Abu Ohajo valstijoje gyvenę išradėjai savo įmones „Brush Electric“ ir „Edison Electric“ vėliau sujungė į ir dabar garsią korporaciją „General Electric“.

Klivlandas didžiuojasi, kad jame sukurti du Amerikos muzikos žanrai: Klivlando

minėjome tik keletą Klivlando kultūros istorijos faktų. Šiame mieste ir jo apylinkėse gyvena apie 14 tūkst. lietuvių kilmės asmenų. Čia veikia „Aušros“ aukštesnioji lituanistinė, Šv. Kazimiero lituanistinė ir „Tėvynės žiburėlių“ mokyklos. Nuo 1916 m. leidžiamas JAV lietuvių laikraštis „Dirva“.

Pirmoji sesijos diena

XXI Tarybos pirmajai sesijai pirmininkavo jau trečiajai kadencijai perrinktas pirmininkas Juozas Polikaitis. Jam talkino sekretorė Janina Udrienė ir Prezidiumo narė, ilgametė Bostono LB Valdybos

Vienas iš aktyviausių Klivlando lietuvių bendruomenės narių - dr. Viktoras Stankus Lietuvių kultūros darželyje prie Maironio paminklo. J. Jasaičio nuotr.

Paminklas Lietuvos nepriklausomybės kovoms įamžinti prie Klivlando lietuvių parapijos. J. Jasaičio nuotr.

polka ir rokenrolas. Čia atsirado roko muzikos pavadinimas, susikūrė pirmos roko grupės, įrašų studijos, radijo stotis, įvyko pirmas roko muzikos koncertas. Rokenrolo meno šlovės muziejaus (*Rock and Roll Hall of Fame*) muzikiniame archyve yra ir gerai žinomos Šiaulių grupės „Vairas“ įrašų. Čia pa-

pirmininkė Rima Girniuvienė. J. Udrienė pristatė savo redaguotus ir JAV LB spaustuveje Čikagoje atspausdintus leidinius: vadovėlį „Kas yra JAV lietuvių bendruomenė?“ ir LB gaires „Ką veikia JAV lietuvių bendruomenės Taryba?“. Juos parengti padėjo Arvydas Urbonavičius.

J. Udrienė taip pat paaiškino naujiems Tarybos nariams JAV LB veiklos struktūrą. LB taryba yra vyriausiasis šios bendruomenės padalinys, nustatantis veiklos kryptis. Tarybą sudaro 60 rinktų asmenų ir 10 apygardų pirmininkų. Tarybai vadovauja pirmosios sesijos metu išrinktas prezidiumas, kurį sudaro pirmininkas, sekretorė ir nariai, kurių skaičių nustato pati Taryba. Kiekvienas Tarybos narys pagal savo patirtį ir sugebėjimus dar prieš sesiją pasirenka dirbti vienoje iš 9 komisijų: Finansų, Įstatų, Jaunimo, Kultūros, Organizacinių reikalų, Religinų reikalų, Socialinių reikalų, Švietimo ir Visuomeninių reikalų. Tarybos narys privalo dalyvauti pasirinktos komisijos posėdžiuose, rengti nutarimus, kurie sesijos pabaigoje pristatomi Tarybai tvirtinti. Tarybos patvirtinti nutarimai pateikiami vykdyti Krašto valdybai.

Pirmosios sesijos metu Taryba trejų metų kadencijai renka Krašto valdybos pirmininką, Konfliktų sprendimo komisiją ir Kontrolės komisiją. Sesijoje taip pat išrenkami atstovai į Lietuvos Respublikos Seimo ir

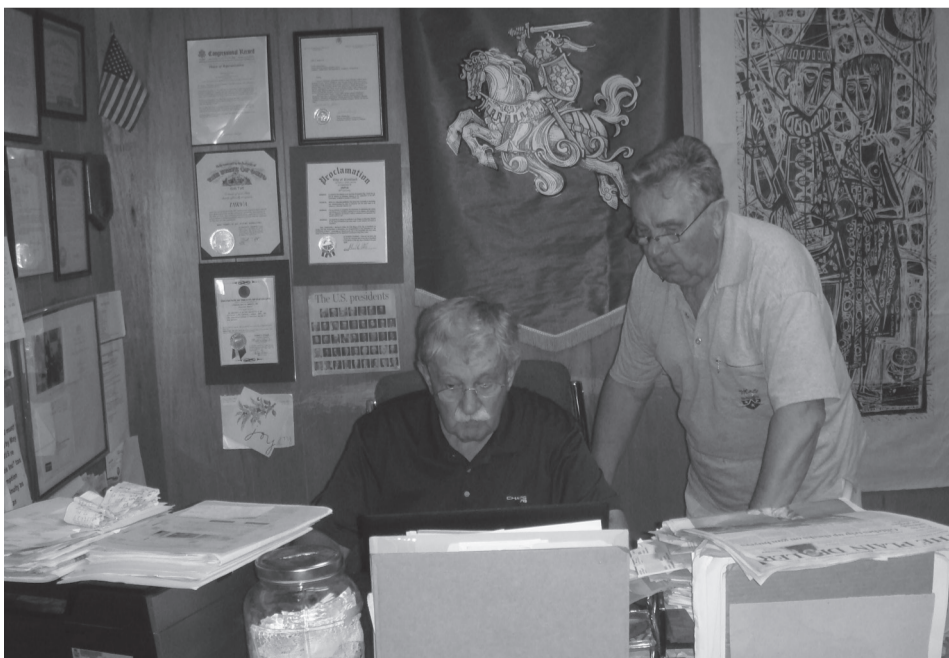
Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) komisiją, kurios kadencija sutampa su LR Seimo kadencija. Trečiojoje sesijoje Taryba renka atstovus į PLB seimą (apie 20).

Krašto valdybos pirmininkas kviečia vykdomąjį vicepirmininką, išdininką, sekretorių ir šešis pirmininkus Kultūros, Mokslo, Religinų, Socialinių, Švietimo ir Visuomeninių reikalų taryboms, šešis vicepirmininkus, atsakingus už archyvus, finansus, informaciją, jaunimą, organizacinius ir sporto reikalus. Krašto valdybos narius tvirtina Taryba.

Susipažinę su JAV LB organizacine struktūra, išklusėme Prezidiumo pirmininko sveikinimą, sugiedojome JAV ir Lietuvos himnus, tylos minute pagerbėme Anapilin išėjusius JAV LB narius. Dalyvius pasveikino sesijos rengimo komitetas.

XXI Tarybos sesijoje dalyvavo ir daug garbės svečių: PLB pirmininkė Dalia Henke, LR užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius ir ministro patarėjas Darius Skusevičius, LR ambasadorius JAV ir Meksikai Rolandas Kriščiūnas, LR ambasadoriaus ministrė patarėja Lyla Puišytė-Bostroem, LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas, LR garbės konsulai – dr. Jonas Prunskis ir Ingrida G. Bublys, Lietuvių fondo valdybos pirmininkas Marius Kasniūnas, XV Lietuvių tautinių šokių šventės 2016 metų organizacinio komiteto pirmininkas Linas Orentas ir meno vadovas Tomas Mikuckis. Sveikinimus atsiuntė buvęs LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis, pirmasis Vatikano diplomatinės JAV sekretorius prelatas Rolandas Makrickas, PLB Valdybos Sielovados ir Pietų Amerikos reikalų komisijos pirmininkas prelatas Edmundas Putrimas, Amerikos lietuvių tarybos (ALT) pirmininkas Saulius Kuprys.

Pirmąją sesijos dieną išklusėme Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko Algirdo Grybo, Konfliktų sprendimo komisijos, JAV LB apylinkių ir apygardų pirmininkų pranešimus, sudarėme nominacijų ir balsų skaičiavimo komisijas. Laurynas Misevičius pristatė parodą „Sportas JAV lietuvių gyvenime“, kurioje

JAV lietuvių laikraščio „Dirvos“ laikraščio redakcijoje (iš kairės): „Vilties“ draugijos pirmininkas Algirdas Matulionis ir „Mokslo Lietuvos“ redaktorius Jonas Jasaitis aptaria bendradarbiavimo perspektyvas. L. Jasaitienės nuotr.

NAUJI LEIDINIAI LIETUVOS TECHNIKOS BIBLIOTEKOJE

Schmidt-Hertha, Bernhard. Kompetencijų įgijimas ir mokymasis vyresniame amžiuje. Vilnius: Nacionalinis mokymų centras, 2015. 143 p.

Annual report / German Patent and Trade Mark Office. - München: Deutsches Patent-und Markenamt, 2011-2014. 2015. 100 p.

Euro-PCT guide: PCT procedure at the EPO: international phase and entry into the European phase: guide for applicants/ European Patent Office. 8th ed., updated until 1 January 2015. München: EPO, 2015. 183, [5] p. Pilna antr.: Euro-Patent Cooperation Treaty guide: Patent Cooperation Treaty procedure at the European Patent Office.

How to get a European patent. München: European Patent Office, 1992-2015: guide for applicants. 15th ed., updated to 1 March 2015. 2015. 130 p.: iliustr.

NAUJOS KNYGOS LIETUVOS MEDICINOS BIBLIOTEKOJE

Medicina:

Herrick I. Ariane [et al.] (2015) Ortopedija ir reumatologija: koncentruotas požiūris. Ariane L. Herrick, J. Glynn Andrew, Lennard Funk, Charles Hutchinson. Vilnius: Vaistų žinios, 203 p.

Parnaraskienė, Regina. (2014) Šoninė amiotrofinė sklerozė: anatomija, etiopatogenezė, klinika, gydymas. Vilnius: Petro ofsetas, 116 p.

Skausmo ABC. (2015) Redaktoriai Lesley A. Colvin, Marie Fallon. Vilnius: Nacionalinis mokymų centras, 2015. 116 p.

Governance for health equity Taking forward the equity values and goals of Health 2020 in the WHO European Region (2014) Chris Brown, Dominic Harrison, Harry Burns, Erio Ziglio. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 63 p.

Global status report on violence prevention. (2014) Geneva: World Health Organization. 274 p.

Global status report on noncommunicable diseases. (2014) Geneva: World Health Organization. WHO, 2010-2014. 280 p.

The health of the people: what works. The African regional health report. (2014) Brazzaville: WHO Regional Office for Africa, 187 p.

Health system performance comparison: an agenda for policy, information and research (2013). World Health Organization. Regional Office for Europe. European Observatory on Health Systems and Policies. Edited by Irene Papanicolas and Peter C. Smith. Maidenhead: Open University Press, 384 p.

Onkologinių susirgimų tematika:

Lietuvos spindulinės terapijos sąjunga: 20 metų – 20 priešasčių eiti pirmyn. (2015) Leidinio sudarytojas Ernestas Janulionis. Vilnius: Lietuvos spindulinės terapijos sąjunga, 26 p.

Kazbarienė, Birutė. (2014) Apie imunitetą: informacija pacientams. Vilnius, Nacionalinis vėžio institutas, 2-asis leidimas. Vilnius: Petro ofsetas, 14 p.

Apie chemoterapiją ir taikinių terapiją: informacija pacientams. (2014) Vilniaus universiteto Onkologijos institutas. Parengė J. Tamošauskienė, konsultavo J. Rutkauskienė. Vilnius: Petro ofsetas, 42 p.

Prostato tyrimas dėl vėžio histoskenavimo metodu: informacija pacientams. (2014) Parengė J. Tamošauskienė, konsultavo A. Vėželis, A. Ulys. Vilnius: Vilniaus universiteto Onkologijos institutas, Petro ofsetas, 14 p.

Apie krūties vėžį: informacija pacientams. (2014) Parengė J. Tamošauskienė, konsultavo J. Rutkauskienė. Vilnius: Nacionalinis vėžio institutas, Petro ofsetas, 67 p.

Vadovas onkologine liga sergančio vaiko tėvams. (2013) Iš anglų kalbos vertė R. Veličkienė, vertimą Lietuvos skaitytojui adaptavo L. Ragelienė, J. Rason. Vilnius: Grafija, 47 p.

Apie prostatos biopsiją: informacija pacientams. (2013) Parengė J. Tamošauskienė, konsultavo A. Vėželis, A. Ulys. Vilnius: Vilniaus universiteto Onkologijos institutas, 17 p.

Apie suaugusiųjų smegenų piktybinius navikus: informacija pacientams. (2012) Parengė J. Tamošauskienė, Arvydas Burneckis. Vilnius: Vilniaus universiteto Onkologijos institutas, Petro ofsetas, 29 p.

Apie minkštųjų audinių sarkomas: informacija pacientams. (2011) Parengė J. Tamošauskienė. Vilnius: Vilniaus universiteto Onkologijos institutas, Petro ofsetas, 31 p.

Patarimai sergantiesiems onkologine liga: informacija pacientams. (2010) Parengė J. Buterlevičiūtė. Vilnius: Vilniaus universiteto Onkologijos institutas, Petro ofsetas, 41 p.

Apie gimdos kūno vėžį: informacija pacientams. (2010) Vilniaus universiteto Onkologijos institutas. Parengė J. Tamošauskienė, D. Kanopienė. Vilnius: Petro ofsetas, 27 p.

Apie sėklidžių vėžį: informacija pacientams. (2010) Parengė J. Tamošauskienė, konsultavo A. Sruogis. Vilnius: Vilniaus universiteto Onkologijos institutas, Petro ofsetas, 31 p.

Apie skrandžio vėžį: informacija pacientams. (2009) Parengė J. Tamošauskienė, E. Stratilaitovas. Vilnius: Vilniaus universiteto Onkologijos institutas, 30 p.

Apie inkstų vėžį: informacija pacientams. (2007) Parengė A. Sruogis, J. Tamošauskienė. Vilnius: Vilniaus universiteto Onkologijos institutas, 22 p.

Kitos knygos:

Ridley, Matt. (2013) Raudonoji karalienė: lytis ir žmogaus prigimties evoliucija. Vertė Jolanta Kriūnienė. Vilnius: Eugrimas, 327 p.

Shubin, Neil. (2013) Žuvis tavyje: prieš 3,5 mlrd. metų prasidėjusi žmogaus kūno istorija. Vertė Ovidijus Stokys. Vilnius: Eugrimas, 222 p.

Įvairovė verslo sėkmei. (2013) Informacija darbdaviams apie tai, kodėl ir kaip diegti savo įmonėje antidiskriminacines priemones. Sudarytoja Margarita Jankauskaitė. Vilnius: Eugrimas, 66 p.

Ivaškevičienė, Genovaitė. (2014) Bibliotekos dokumentų fondo organizavimas. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 106 p.

Vaida Kalpokienė [et al.]. (2013) Kognityvinės elgesio terapijos principų taikymas ir ugdymas vaikų socializacijos centruose. Metodinė priemonė / Vaida Kalpokienė, Vega Dikčienė, Lijana Gvaldaitė, Virginija Klimukienė, Rasa Nežinskaitė. Vilnius: Eugrimas, 199 p.

Akademija ir akademikai atsiminimuose. (2013) Sudarė Domas Kaunas. (Redakcinė kolegija: Valdemaras Razumas (pirmininkas)... [et al.]. Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 415 p. (Skiriama Lietuvos mokslų akademijos 70-mečiui)

Akademikas Pranas Mažylis, 1885–1966. (2015) Sudarytoja Dalia Kotryna Baliutavičienė. Kaunas: Naujasis lankas, 173 p.

Cirtautienė Lina, Meslinienė Gintarė. (2012) Žaidžiu jausmus: baimė. Metodinis leidinys. Kaunas: Psichologinio konsultavimo grupė, 171 p.

Cirtautienė Lina, Meslinienė Gintarė. (2014) Žaidžiu jausmus: pyktis. Metodinis leidinys. Kaunas: Psichologinio konsultavimo grupė, 260 p.

Šiuolaikinis mokslas visuomenei: Lietuvos mokslo sektorių apžvalgos. (2011) Lietuvos mokslų akademija, Lietuvių katalikų mokslo akademija. Vilnius: Lietuvos mokslų akademija.

Visuotinė lietuvių enciklopedija (2001–2015). Mokslinė redakcinė taryba: pirmininkas – Juozas Tamelis... [et al.]. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas. Red. Stasys Vaitekūnas (pirmininkas), T. 12–T. 25. Papildymai A–de. 2015. 616 p.

Jackevičius, Algirdas. (2014) Gyvenimo vingiais. Leidinys apie pirmųjų lietuviškų knygų leidyklą „Švyturys“ ir „Vairas“ steigėją, teisininką S. Jackevičių (1893–1964). Vilnius, 147 p. Su žyma: dovanota autoriaus 2015-aisiais metais.

Jusienė Roma, Bredokienė Rima, Butkienė Dovilė (2014). Vaikams jau ketveri: Lietuvoje atliekamo tęstinio tyrimo rezultatai ir rekomendacijos tėvams bei specialistams. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 95 p.

Kazakevičius, Rimgaudas. (2015) Mano gyvenimas: atsiminimai. Vilnius: Petro ofsetas, 358 p.

Razukas, Vytautas. (2014) Skambėkite, Vilniaus varpai. Vilnius: Mažoji leidykla, 492 p. Su žyma: dovanota autoriaus 2015-aisiais metais.

JAV lietuvių bendruomenės XXI Tarybos pirmoji sesija

■ Atkelta iš 7 p.

daug įdomių dokumentų, nuotraukų, apdovanojimų, pradėdant XX a. pradžią ir baigiant šių dienų JAV lietuvių sportiniu gyvenimu. Parodos rėmėjai – Lietuvių fondas ir JAV lietuvių bendruomenė.

LR Garbės konsulas, LR Seimo ir PLB komisijos pirmininkas Jonas Prunskis papasakojo apie šios komisijos veiklą. Jis informavo, kad laukiama Seimo pritarimo mūsų pasiūlymui – turėti naują rinkimų apygardą, skirtą užsienyje gyvenantiems Lietuvos Respublikos piliečiams. Pirmininkas išvardino ir daug kitų komisijos svarstomų temų: lietuvių kalbos, kaip užsienio kalbos, statusas užsienyje, kuris ypač aktualus Amerikos lietuviams, dvigubos pilietybės, žemės pardavimo ir kt. Pirmininkas priminė, kad šiemet keli LR Seimo nariai siūlė šią

Klivlando meno muziejuje

L. Jasaitienės nuotr.

komisiją panaikinti. Buvo nelengva kova dėl jos išlikimo: „Prie mūsų pastangų prisidėjo nemažai užsienyje gyvenančių lietuvių ir Lietuvos politikos atstovų. Noriu visiems padėjusiems ir parėmusiems nuoširdžiai padėkoti. Sulaukusi tiek daug paramos ir palaikymo iš visų

pusių, mūsų komisija gyvuoja toliau.“

Buvusio JAV ambasadoriaus Žygimanto Pavilionio pasiūlymu į sesiją pakviestas Europos politikos analizės centro skyriaus Vašingtone vyresnysis analitikas Marius Laurinavičius perskaitė pranešimą „Lietuva Rusijos ir kitų Rytų kaimynų įtakoje“.

Visi pavasarį išrinkti XXI Tarybos nariai dar prieš sesiją pasiskirstė į 9 komisijas. Finansų komisijai vadovaus dr. Edvardas Bubnys, Įstatų komisijai – dr. Regina Balčaitienė, Jaunimo komisijai – Raminta Vilkiene, Kultūros komisijai – Sigita Barysienė, Religinių reikalų komisijai – dr. Tomas Girnius, Organizacinių reikalų komisijai – Algirdas Grybas, Socialinių reikalų komisijai – Zita Siderienė, Švietimo komisijai – Nerija Orentienė, Visuomeninių reikalų komisijai – buvusi

PLB Valdybos pirmininkė Danguolė Navickienė.

Mintis, kad visi kartu turime kelti vieną tikslą – savo šalyse telktis Lietuvos valstybės stiprinimui ir jos vardo garsinimui, atsispindėjo LR užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus sveikinime. XV Lietuvių tautinių šokių šventės, kuri bus surengta 2016 metais, organizacinio komiteto pirmininkas L. Orentas ir meno vadovas T. Mikuckis pristatė pasiruošimo šventei planus ir pakvietė visus atvažiuoti ir dalyvauti. Aktorė Ona Pučkoriūtė-Zalensienė atliko klivlandietės rašytojos a. a. Aurelijos Balašaitienės patriotinės tematikos kūrinį „Vytauto Didžiojo priesaika“, o skambant Klivlando lietuvių radijo laidų vedėjo, gitaristo Augio Dicevičiaus lietuviškoms dainoms, visi pakilome šokiui.

Rašytoja Alė Rūta

Pasitinkant 100-ąsias gimimo metines

Rašytoja Alė Rūta 1992 m. Fotografas – Antanas Sutkus. LMA Vrublevskių bibliotekos archyvo nuotrauka

Loreta Glebavičiūtė

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, pasitinkdama iškilios poetės, prozininkės, pedagogės, JAV išeivijos lietuvių visuomenės veikėjos Alės Rūtos (Elenos Viktorijos Nakaitės-Arbačiauskienės-Arbiėnės) 100-ąsias gimimo metines, surengė parodą „Alei Rūtai – 100“. Biblioteką ir Alę Rūtą siejo gražus ilgametis bendradarbiavimas. Savo rankraščių dalį Alė Rūta siuntė į Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyrių ir sukaupe savo asmeninį archyvą (F354). Archyvą tvarkė ir su rašytoja nuolat bendravo tuometinė skyriaus darbuotoja Danutė Petkevičiūtė-Labanauskienė. Bibliotekoje saugomi autorės prozos kūriniai, straipsniai, poezijos autografa, esė, atsiminimai, dienoraštiniai ir poetiniai užrašai bei jos ankstyvieji kūriniai. Išlikusios nuotraukos leidžia pažinti Alės Rūtos gyvenimo ir veiklos aplinką. Bibliotekoje saugoma ir Alės Rūtos dovanota asmeninių knygų kolekcija. Šioje parodoje galima susipažinti su Alės Rūtos kūrybiniu palikimu, pamatyti dovanotų knygų kolekciją ir dalį rankraščių. Paroda, atidaryta 2015 m. lapkričio 11 d., veiks iki gruodžio 2 d.

Alė Rūta gimė 1915 m. lapkričio 16 d. Petrograde, į kurį Pirmojo pasaulinio karo metais buvo pasitraukę jos tėvai. 1918 m. šeima grįžo į Lietuvą ir visą laiką gyveno Rudžių kaime (tuometiniame Kamajų valsčiuje, dabar Rokiškio r.). Jos motina Emilija Sklėriūtė-Nakienė buvo rašytojo Juozo Tuomo-Vaižganto krikšto dukra.

Alė Rūta, baigusi Rokiškio gimnaziją, 1934 m. tėvo valia įstojo į Dotnuvos žemės ūkio akademiją studijuoti agronomijos. Tačiau netrukus ji šias studijas nutraukė ir ėmė studijuoti liuanistiką Kaune, Vytauto Didžiojo universitete. 1935–1937 m. studijavo Klaipėdos pedagoginiame institute ir įgijo lietuvių kalbos mokytojos specialybę, o 1939 m. persikėlė į Vilnių, kur dirbo Vilniaus pedagoginio instituto Pavyzdinės mokyklos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja. 1943 m. Vilniaus universitete baigė liuanistikos studijas. Iki 1944 m. dirbo Aukštesniojoje technikos mokykloje liuanistikos lektore.

Antrasis pasaulinis karas ir okupacija išskyrė Alės šeimą. Jos mama gyvenime daugiau nepasimatė su savo trimis vaikais. Vyriausia iš šešių Nakų šeimos atžalų Alė Rūta 1944-aisiais pasitraukė į Vakarų kartu su savo vyru architektu E. Arbu (Arbačiausku), kovojusiu pogrindyje tiek su sovietų, tiek su nacių okupantais. Alė su vyru turėjo

bėgti naktį, naudodamiesi fiktyviais dokumentais. „Tremtiniais vadinu tuos, kuriuos išvežė į Sibirą, o mes buvome išstumti iš savo krašto“, – rašė Alė Rūta. Ji trumpai studijavo Vienos universitete, dirbo vaikų darželyje. Vokietijoje pasirinko Alės Rūtos slapyvardį, savo rankraščius rašė žalia spalva.

Vėliau šeima atvyko į Jungtines Amerikos Valstijas, kur pradėjo gyvenimą „nuo nulio“ – iš pradžių Detroite, o nuo 1952 m. – Kalifornijos valstijoje, Los Andžele, vaizdingoje Santa Monikos įlankoje, kur ir liko iki gyvenimo pabaigos. Išeivijoje aktyviai dirbo lietuvių bendruomenėje. Kaip darbšti apžvalgininkė ir organizatorė talkino daugeliui išeivijos spaudos leidinių ir kultūrinių sambūrių. Nuo 1946 m. priklausė Lietuvių rašytojų draugijai, ilgą laiką dirbo jos valdybos sekretore. 1948–1949 m. buvo Detroito lietuvių moterų meno ir kultūros draugijos pirmininkė, 1950–1952 m. – Detroito lietuvių ateitininkų organizuotos mokyklos vedėja, po to darbavosi Los Andželo lietuvių bendruomenėje.

Alė Rūta – ilgametė išeivijos Lietuvių rašytojų draugijos valdybos narė-sekretorė, organizuodavusi literatūrinius vakarus drauge su šios draugijos pirmininku, poetu Bernardu Brazdžioniu. Kūrybinė draugystė atsispindi daugelyje poetui dedikuotų jos eilėraščių.

Jos vyras Edmundas Arbačiauskas-Arbas JAV pradėjo sėkmingą architekto karjerą. Šeima įsigijo namą Santa Monikoje, kur užaugino tris vaikus – Vijolę Eleną, Arimantą Edmundą ir Rasą Emiliją. Tėvai jiems skiepijo lietuvišką dvasią tikėdami, kad kada nors vaikai sugrįš į tėvų gimtinę. Deja, Alę Rūtą ištiko skaudi netektis – ji netikėtai prarado sūnų, biologijos mokslų daktarą Arimantą. Po mokslinių jūros faunos ir floros sėkmingų tyrinėjimų ekspedicijos Meksikoje šeimos atostogų metu jis tragiškai žuvo laive, užkritis elektros laidui. Netektis atsispindėjo Alės Rūtos rinkinyje „Tyloj kalbėsi“, išleistame nedideliu tiražu. Eilėraščius į anglų kalbą išvertė jos vyresnioji duktė Vijolė Arbaitė. Apie šią knygelę Alė Rūta dienoraštyje rašė: „Tai ne gryna poezija, tai tik mano ašaros.“

Su savo šviesaus atminimo vyru architektu Edmundu rašytoja praleido per šešiasdešimt metų. Ji buvo dėkinga vyrui, kad jis sudarė visas sąlygas atsidėti kūrybai. Paskutinį kartą lankydamosi Lietuvoje, Alė Rūta atvežė dalelę savo vyro pelenų, kurie buvo palaidoti Antakalnio kapinėse. Tokia buvo E. Arbo valia.

Alės Rūtos plunksnai priklauso gausus ir vertingas literatūrinis palikimas, kone trys dešimtys įvairaus žanro leidinių – poezijos, novelių rinkinių, apysakų, keturiolika romanų, kelionių įspūdžių, prisiminimų knygų, draminių kūrinių vaikams. Daugelis Alės Rūtos kūrinių susilaukė palankių įvertinimų ir svariausių išeivijos literatūrinių premijų, tarp jų ir paskutinis. Nuo 1992 m. poetė priklausė Lietuvos rašytojų sąjungai.

Alė Rūta rašė daugiau nei 70 metų, kiekvienos dienos dalį būtinai skirdavo rašymui. Bene reikšmingiausia jos kūrybos dalimi laikomi romanai. Rašytojos kūriniai buvo išspausdinti Vokietijoje, Kanadoje, Didžiojoje Britanijoje, JAV ir Lietuvoje. Romanų cikle „Didžioji meilė“ Alė Rūta pateikė plačią Lietuvos istorijos panoramą, pradėdama ją nuo Mindaugo laikų („Žvaigž-

dė viršum girios“, 1960) ir tęsdama pasakojimą apie Vytauto epochą („Priesaika“, 1962) bei kt. Pavaizdavo ji ir Nepriklausomybės laikotarpį („Motinos rankos“, 1961) bei sovietinės okupacijos pradžią („Broliai“, 1961). Už romaną „Trumpa diena“ gavo išeivijos dienraščio „Draugas“, leidžiamo nuo 1910 m. Čikagoje, literatūrinę premiją. Romane

švarūs lapai, kairėje – prirašyti, o per vidurį Alė Rūta lėtai vedžiojo žodžius ant popieriaus, ranka jausdama, kada baigiasi eilutė. „Be rašymo aš negaliu, – sakė rašytoja. – Iš tėvynės ilgesio visa mano kūryba.“

Bendraudanti, nuoširdi Alė Rūta turėjo gausų bičiulių ratą. Jos asmenybės spindesys traukte traukė žmones. Jos svetingi namai

Lietuvių rašytojų draugijos valdyba 1963 m. Iš kairės: Bernardas Brazdžionis, Alė Rūta, Marius Katiliškis, Bronys Raila, Juozas Tininis

vaizduojamas Rytų Aukštaitijos kaimas pasuktiniais nepriklausomybės ir pirmaisiais sovietinės okupacijos metais. Lyriškai ir labai tikroviškai rašė ji apie tarpukario Lietuvos kaimą, savo šeimą ir ilgesį tėvynei. Kita prozos tematika – išeivijos problemos. Už romaną „Vargingi tėvynės vaikai“ (2000) ji gavo Lietuvių rašytojų draugijos premiją. Kai kuriuos kūrinius apipavidalino ir viršelius piešė jos duktė, dailininkė Rasa Arbaitė. 2006 m. rašytoja buvo įvertinta valstybiniu apdovanojimu – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi.

Jau silpnos sveikatos 96 metų Alei Rūtai nebuvo lengva atsisėsti prie rašomojo stalo. Nors rašytojos regėjimas nusilpo prieš daugiau nei dešimt metų, ji žinojo, kur ras popieriaus ir rašomąją priemonę. Dešinėje –

Santa Monikoje, ypač po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, tapo nuolatine priebėga ir susitikimų vieta daugeliui dabarties rašytojų. Čia burdavosi daug žmonių, žvelgiančių su ja į vieną pusę – į Lietuvos visuomenės kultūrinį ir literatūrinį gyvenimą. Alė Rūta rašė: „Žmogus tolei gyvas, kol jame gyva mintis.“ Dovanojusi mums gyvasias savo mintis, ji iki šiol lieka su mumis.

Alė Rūta mirė 2012 m. būdama 96 metų savo namuose Los Andžele. Ji prašė, kad saujelė jos pelenų atgultų Lietuvos žemėje. Palaidota šalia savo vyro Los Andžele Šv. Kryžiaus kapinėse.

Autorė yra Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos darbuotoja

KULTŪROS PAVELDAS

Lentvario dvaro rūmų išsaugojimas

Seimo narė Dangutė Mikutienė kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę ir Kultūros ministeriją dėl galimybės Lentvario dvaro rūmus perimti valstybės nuosavybėn. „Lentvario rūmai – išskirtinis neogotikinio stiliaus dvaras. Šis objektas nuo 2008 m. yra įtrauktas į Kultūros paveldo objektų sąrašą ir juo privalo rūpintis Kultūros paveldo departamentas. Šiuo metu dvaras yra apgailėtinos būklės, apgriuves, apleistas, langai išdauzyti, o rūmų bokštai trupa ir yra avarinės būklės. Po susitikimo su specialistais, kuris įvyko pavasarį, buvo konstatuota, kad tai ypatingos svarbos objektas ir laikas dabar jau ne mūsų sąjungininkas. Kultūros paveldo objektams taikomi ypatingi reikalavimai, o savininkui – pareiga ir atsakomybė tvarkyti ir puoselėti jį. Skubiai ir ypač skubiai reikia imtis konkrečių veiksmų

Vyriausybei“, – sakė D. Mikutienė.

Pasak Seimo narės, reikia nedelsiant imtis priemonių, kad rūmai būtų perimti valstybės žinion, skubiai pradėti restauruoti, nes apleistas rūmų pastatas, be kita ko, kelia ir didelį pavojų aplinkiniams. Siekiant aptarti susidariusią situaciją ir išsaugoti Lentvario dvaro rūmus, kaip unikalią kultūros paveldo objektą, D. Mikutienė prašo inicijuoti pasitarimą Vyriausybėje, siekiant kuo skubiau priimti svarbius sprendimus. Pasak jos, kultūriniai objektai privalo būti išsaugoti, kad jais galėtų džiaugtis ateities kartos. Sutvarkyti istoriniai Lentvario dvaro rūmai taptų ne tik turistų, bet ir vietos bendruomenės traukos centru.

Parengta pagal LR Seimo 2015 m. lapkričio 5 d. pranešimą

Demokratijos įgyvendinimo studijos

Dr. Vita Juknevičienė

Mokydamasi, o vėliau ir dirbdama Šiaulių universitete, itin domėjau si valstybės valdymo problema-tika, viešojo administravimo, kaip mokslo, raida ir jos naujaisiomis tendencijomis. Džiaugdavausi kiekviena galimybe šią tematiką pažinti ne iš mokslinių straipsnių ar vadovėlių, bet per susitikimus su įvairių valstybių mokslininkais, bendraudama su vietos valdžios atstovais, dalyvaudama tarptautinėse konferencijose Lietuvoje ir užsienyje. Tad šių metų pradžioje sužinojusi apie galimybę jaunajam mokslininkui stažuotis Kento valstybiniame universitete (JAV), su kuriuo Šiaulių universitetas aktyviai bendradarbiauja, nusprendžiau išmėginti savo laimę. Mano didžiuliam džiaugsmui, gavau laišką iš Kento, kad esu priimta ir galiu derinti vizito laiką. Stažuotė Kento valstybiniame universitete buvo viena turiningiausių išvykų mano karjeroje.

Pirmiausia norėčiau paminėti dvi veiklias asmenybes, be kurių pastangų ši stažuotė, vargu, ar būtų buvusi įmanoma. Tai aktyvi Klivlando lietuvių bendruomenės narė, verslininkė, Lietuvos garbės konsulė Ingrida Bublys ir Kento universiteto Menų ir mokslų fakulteto išorinių ryšių direktorė, Jungtinės Karalystės garbės konsulė Sandra Morgan. Jų dėka mano kelionė tapo ne tik įdomi akademiškai, bet ir kupina galimybių pamatyti praktines demokratijos apraiškas, pabendrauti su daugybe įdomių asmenybių.

Buvau numačiusi keletą stažuotės tikslų. Pirmiausia, užmegzti ryšius su Kento universiteto Viešosios politikos departamento profesoriais. Visada žavėdavau savo kolegomis, turinčiais draugiškus profesionalius santykius su užsienio universitetų akademinėmis bendruomenėmis. Juk tai ir yra įvairių tarptautinių projektų, publikacijų, kvietimų dalyvauti tarptautinėse konferencijose pagrindas – pažinimu ir pasitikėjimu pagrįstas bendradarbiavimas. Kento valstybinio universiteto Viešosios politikos departamento vadovas prof. Andrew Barnes ir prof. Mark Cassell – puikūs viešosios politikos

Susitikimas Klivlando merijoje. Iš kairės: JAV LB atstovas dr. Viktoras Stankus, Savivaldybės valdymo ir tarptautinių reikalų vadovė prie mero institucijos Valerie J. McCall bei miesto meras Frank G. Jackson ir dr. Vita Juknevičienė

ir politinės ekonomijos specialistai, kurie ne tik pasidalino savo žiniomis (lankiau jų paskaitas apie Rusijos politiką ir ekonomiką bei socialinę nelygybę), bet ir diskutavo apie galimybes ateityje susivienyti bendriems projektams. Žavėjo šių profesorių profesionalumas, lydimas atvirumo ir draugiškos atmosferos. Lankydama paskaitose, stebėjau, kaip JAV dėstytojai dirba su studentais, kokius taiko mokymo ir mokymosi metodus, kaip skatina studentus būti aktyviems, diskutuoti, reikšti savo nuomonę nagrinėjamiems klausimais. Susidarė vaizdas, kad studentai čia nesibaimina klausti, net nesutikti su profesoriumi ir argumentuoti savo požiūrį.

Vizito metu pavyko dalyvauti konferencijos „Celebrating College Teaching“ diskusijoje „Ethics in Education“, kurioje universiteto akademinės bendruomenės nariai ir kviestiniai dalyviai – mokytojai kalbėjo apie ugdymo procese kylančias etines dilemas, dalinosi savo patirtimi apie studentų sukčiavimo atvejus, užduočių tikslų ir religinių įsitikinimų sankirtą bei kokius etiškus sprendimus tenka priimti tam tikromis sąlygomis. Keletas šios diskusijos metu išsakytų idėjų bus naudingos susidūrus studijų procese su neetiško elgesio atvejais.

Kento universitete amerikiečių kolegų pageidavimu perskaičiau pranešimą tema „Galimybės, iššūkiai ir dinaminė postsovietinės Lietuvos kaita“. Nors šis pranešimas buvo planuotas dvidešimčiai minučių, diskusija su dėstytojais ir studentais užsitęsė ilgiau kaip valandą. Tad susitikimas įgavo paskaitos, lydimos gausių klausimų ir diskusijų, formatą. Kai kuriems amerikiečiams Lietuva – dar mažai žinomas ar net negirdėtas kraštas. Tačiau maloniai stebino kai kurie studentai, ypač doktorantai, kurie buvo puikiai susipažinę su tuo, kas vyksta šiuo metu Europoje, Lietuvoje ir kitose Baltijos valstybėse bei Ukrainoje. Jie domėjosi įvairiomis Lietuvos politikos sritimis.

Dalis klausimų buvo susiję su ekonomika. Pavyzdžiui, ar neturėtų Lietuvos ekonomika dėl dabar kylančių problemų grįžti nuo rinkos ekonomikos prie centralizuotos ekonomikos modelio. Jūs domino, kaip Lietuvos tarptautinę prekybą paveikė pasaulinė krizė, kurie Lietuvos rinkos sektoriai yra stipriausi ir sulaukia daugiausia užsienio investicijų, kokios galimybės plėtoti turizmo verslą Lietuvoje. Buvo susidomėjusiųjų Lietuvos socialine politika ir net aukštojo mokslo įgijimo Lietuvoje galimybėmis. Taip pat buvo tokių politikos klausimų: koks Lietuvos visuomenės požiūris į NATO, kokie lietuvių ir lenkų santykiai, su kokiomis

tautinių mažumų problemomis susiduria Lietuvos valdžios institucijos ir kokius priima sprendimus, koks Lietuvos valdžios požiūris į Vladimiro Putino sprendimus ir jo užsienio politiką, kokie bus Lietuvos veiksmai reaguojant į pabėgėlių iš Sirijos ir kitų valstybių problemą. Džiugino ne tik kolegų ir studentų susidomėjimas, bet ir jų gebėjimas plėtoti turiningą diskusiją. Man

Klivlando savivaldybėje (iš kairės): komisaras Fred S. Szabo, miesto tarybos narė Dona Brady ir dr. Vita Juknevičienė

tai buvo didžiulis iššūkis – tarptautinėje erdvėje reprezentuoti ne tik savo universitetą ir savo tyrimus, bet ir savo valstybę bei jos politiką. Tai buvo puiki patirtis, skatinanti dar aktyviau domėtis nacionalinės viešosios politikos aktualijomis.

Dar vienas svarbus mano stažuotės tikslas buvo išsamiau susipažinti su demokratijos įgyvendinimo praktika Jungtinėse Amerikos Valstijose. Norėjosi iš arti pamatyti, kaip veikia demokratijos šimtmečius skaičiuojanti visuomenė, siekdama jai svarbių sprendimų viešojoje politikoje. Esu dėkinga jau minėtai Sandrai Morgan ir JAV lietuvių bendruomenės aktyviam nariui dr. Viktorui Stankui už galimybę apsilankyti Klivlando miesto savivaldybės Finansų komiteto, miesto tarybos ir Cuyahoga apskrities tarybos posėdžiuose. Buvau supažindinta su viešojo administravimo institucijų atstovais – miesto meru Frank G. Jackson ir tarybos nariais Michael D. Polensek ir Dona Brady, savivaldybės valdymo ir tarptautinių reikalų vadove prie mero institucijos Valerie J. McCall bei komisaru Fred S. Szabo, atstovaujančiu Cleveland Hopkins tarptautiniam oro uostui. Maloniai nustebino tai, kad piliečiai yra drąsesni ir aktyvesni posėdžių dalyviai: pasisako jiems rūpimais klausimais, išsako savo požiūrį į priimamus sprendimus, atkreipia politikų dėmesį į opias bendruomenei problemas. Pavyzdžiui, Cuyahoga apskrities tarybos posėdyje kalbėjo buvęs kalnys, turintis klausos negalią. Jis išsakė jį jaudinusią problemą

dėl kurčiųjų teisės bendrauti telefonais su artimiausiais pažeidimų įkalinimo įstaigoje. Į jo kalbą buvo labai greitai sureaguota – čia pat salėje iškart po pasisakymo tarybos administracijos atstovai jį pakvietė atskiram pokalbiui, kad į iškeltą problemą būtų greitai reaguota. Stebint tokią žaibišką reakciją į piliečio iškeltą problemą, susidarė įspūdis, kad JAV labai svarbios žmogaus teisės ir greitas atsakas į jų pažeidimus. Kitas nustebinęs dalykas buvo tai, kad dalyvaujant

Kento universiteto studentų miestelis. Aukštasis pastatas – universiteto biblioteka. Autorės nuotr.

miesto tarybos posėdyje jos narys M. D. Polensek mane viešai pristatė tarybai, kaip viešincią mokslininkę iš Lietuvos. Tai vienas iš neįprasčiausių potyrių per mano kelionę.

Turėjau galimybę bendrauti tiesiogiai ir su nevyriausybinę organizacijų vadovais ir atstovais – Amy Hanauer, Cynthia Connolly ir Amelia Hayes iš „Policy Matters Ohio“, David Megenhardt iš „United Labor Agency“, Cory Fiordan iš „Tremont West Development Corporation“. Tai leido įsigilinti į visuomenės poveikio valdžios sprendimams ypatumus. Kad ir kokio išsivystymo šalis būtų, vis tiek socialinės problemos yra labai aktualios. Ypač tos, kurios susijusios su mažas pajamas gaunančiomis šeimomis, su jų šeimos narių menkomis galimybėmis įgyti aukštąjį išsilavinimą ir kt. Atstovauti šių žmonių interesams ir JAV institucijose yra labai aktualu. Paaškęjo, kad praktiškai demokratija JAV greičiausiai ir sėkmingiausiai veikia būtent per tokias organizacijas. Žmonės savanoriškai vienijasi į jas, atstovauja tam tikrų grupių, pavyzdžiui, tautinių mažumų, įvairių bendruomenių ar tam tikrų profesijų atstovų interesams. Tokiose organizacijose labai svarbūs vykdomieji direktoriai, kurie tampa tam tikrais tarpininkais tarp piliečių ir valdžios atstovų. Norimų rezultatų geriausiai pasiekti pavyksta tada, kai šie tarpininkai yra puikūs profesionalai, atsakingai atliekantys savo pareigas ir gebantys įtikinti derybose dalyvaujančias puses abipusiai naudingų sprendimų būtinybę.

Vienas iš labiausiai sužavėjusių dalykų – aktyvi ir įvairiapusė amerikiečių savanorystė. Niekas, studijuodamas ir dalyvaudamas savanoriškoje veikloje, nesitiki atlygio, tačiau įgyja tokios patirties, kad po studijų baigimo gali laisvai integruotis į darbo rinką. Būdamas tarp paprastų žmonių, neišgirdau nė vieno nusiskundimo, kad kurios nors grupės užimtumas yra nedidelis, trūksta veiklos arba renginių. Ten vyrauja nuostata, kad žmogus, norintis ką nors nuveikti, visada ras veiklos sritį, naudingą visuomenei. Su tuo susijusi ir finansinė parama įvairių organizacijų

Didžiausias pasaulyje antspaudas – aikštėje šalia Klivlando miesto savivaldybės pastato

Žinių ekonomikos forumas apie mokyklų vadovų atranką

Renata Vaicekauskaitė

„Kaip ir įmonėje raktas į sėkmę yra vadovas, taip ir mokykloje, – teigia Žinių ekonomikos forumo (ŽEF) Tarybos pirmininkas Mindaugas Glodas. – Būtent todėl turime siekti, kad mokyklose dirbtų aukščiausios kompetencijos ir geriausias rezultatus rodantys vadovai.“ Šias ir kitas idėjas, kaip gerinti Lietuvos švietimo situaciją, ŽEF Tarybos nariai pristatė susitikime su švietimo ir mokslo ministre Audrone Pitrėniene.

Kiekviena mokykla – skirtinga. Turime gerų mokyklų, kurios gali nustebinti savo pažanga, kūrybiška mokymosi aplinka, naudojamais šiuolaikiškais mokymo metodais, motyvuotais mokytojais, atvira bendravimo kultūra. Tačiau turime ir tokių, kuriose sunkiai vietą randa edukacinės inovacijos, naujausios technologijos ir nuoširdus bendravimas. Dažnai manoma, kad miesto mokykla yra pažangesnė ir gali pasiekti geresnių rezultatų. Tačiau šiuos skirtumus lemia ne vieta, kurioje įsikūrusi mokykla, ar vietos valdžios palaikymas, bet mokyklų vadovai ir bendruomenė, kuri sugeba sėkmingai „auginti“ mokyklą. Šias sąsajas parodo ir įvairūs užsienyje bei Lietuvoje atlikti tyrimai.

„Turime investuoti į mokyklų vadovų bei mokytojų bendrąsias kompetencijas, kad jie netrukdytų pokyčiams, o kaip tik juos inicijuotų ir skatintų. Todėl siekiame prisidėti, kuriant skaidrią mokyklų vadovų atrankos ir atestacijos tvarką, kuri būtų paremta realiais rezultatais – mokyklos pažangos įvertinimu. Didžiausia problema, kurią matome ir norime išspręsti – dabartinė atestacija. Ji yra formali, popierinė, tik iš dalies susieta su mokyklos rezultatais. Jei norime, kad į mokyklas ateitų profesionalai, gebantys kurti atvirą ir augančią mokyklą, turime remtis objektyviais duomenimis. Taip pat svarbu, kad vertinant dalyvautų ir socialiniai partneriai – verslas, tėvai, mokiniai“, – sakė ŽEF Tarybos pirmininkas Mindaugas Glodas.

ŽEF direktoriaus pavaduotojas Arminas Varanauskas teigė, kad ir pedagogų atestacijos tvarką būtina susieti su mokinių pasiekimais. „Mokyklos pažangai svarbi ir mokytojų kvalifikacija, motyvacija bei aktyvus dalyvavimas mokyklos gyvenime. Pedagogus reikia vertinti ne pagal išklaustų kursų ar turimų mokymų sertifikatų skaičių, bet pagal realius mokinių pasiekimus. Dabartinė praktika labiau orientuota į reikiamų

Susitikimo Švietimo ir mokslo ministerijoje dalyviai (iš kairės): Petras Balkevičius, Vytautas Jokužis, Kęstutis Jasiūnas, Mindaugas Glodas, Audronė Pitrėnienė, Haroldas Brožaitis, Petras Masiulis, Arminas Varanauskas ir Edgaras Leichteris. Švietimo ir mokslo ministerijos nuotr.

pažymėjimų rinkimą, nei į realių kompetencijų didinimą. Tai sukuria tokią situaciją, kai mokyklose trūksta motyvuotų ir reikiamų gebėjimų turinčių mokytojų, nebijančių mokyti šiuolaikiškiau, kūrybiškiau ir galinčių parengti vaikus ne tik egzaminams, bet ir gyvenimui“, – sakė A. Varanauskas.

ŽEF Tarybos nariai susitikimo su švietimo ir mokslo ministre Audrone Pitrėniene metu taip pat kalbėjo apie mokyklų savarankiškumo didinimą, atsižvelgiant į mokyklos veiklos rezultatus, svarbą, mokytojų autoriteto stiprinimą ir tikslųjų mokslų ugdymo svarbą bei paramą tam.

Informacija apie Žinių ekonomikos forumą

1. Kada ir kaip susikūrė ŽEF?

Žinių ekonomikos forumas įsteigtas 2001 metais. Forumas vienija verslo, mokslo, švietimo, valstybinių institucijų ir visuomeninių organizacijų atstovus, kurie savo idėjomis ir darbais siekia kurti žiniomis ir kūrybingumu grįstą konkurencingą valstybę. Jau beveik 15 metų ŽEF siekia inicijuoti pokyčius ir prisideda prie jų įgyvendinimo, aktyviai teikia pozicijas ir siūlymus valstybinėms institucijoms dėl rengiamų įstatymų projektų, sudaromų darbo grupių ir kitų iniciatyvų,

organizuoja konferencijas, rengia studijas ir tyrimus, ruošia ekspertinius straipsnius, konsultuoja ir įgyvendina įvairius projektus.

ŽEF Tarybą sudaro 18 žinių ekonomikos ekspertų (tai verslo, mokslo, valstybinių institucijų, švietimo organizacijų atstovai): Mindaugas Glodas (Tarybos pirmininkas), Petras Balkevičius, Paulius Baltokas, Petras Baršauskas, Haroldas Brožaitis, Antanas Čenys, Kęstutis Jasiūnas, Vytautas Jokužis, Robertas Jucevičius, Austėja Landsbergienė, Milda Laužikaitė, Juozas Lazutka, Edgaras Leichteris, Algimantas Markauskas, Petras Masiulis, Arnoldas Šileika, Andrius Uždavičius, Albertas Žalys.

ŽEF Tarybos pirmininkas – Mindaugas Glodas. ŽEF direktorius – Edgaras Leichteris. Forumą sudaro 54 nariai – fiziniai ir juridiniai asmenys.

2. Pagrindinės ŽEF veiklos sritys: švietimas, mokslinių tyrimų ir inovacijų plėtra, technologijų poveikio visuomenei vertinimas. Prioritetine veiklos kryptimi laikomas visuomenės švietimas.

3. Artimiausi planai:

- „Žinių ekonomikos įmonės 2015“ apdovanojimai. Šiais apdovanojimais siekiama paskatinti pažangiausias šalies žinių ekonomikos įmones ir ugdyti suvokimą apie žinių ir inovacijų svarbą ekonomikai, socialinei gerovei, darniam ūkio vystymuisi ir pažangai. Jau daugiau kaip dešimtmetį, nuo iniciatyvos pradžios, t. y. nuo 2004 metų, „Žinių ekonomikos įmonės“ vardas suteiktas daugiau kaip 30 šalies įmonių, kurioms šiuos apdovanojimus įteikė Lietuvos Respublikos Prezidentas.

- Nacionalinis piliečių vizijų seminaras vyks 2015 m. gruodžio 5 d. Vilniuje. Daugiau kaip 1000 atstovų iš 30 Europos valstybių, tarp kurių bus ir 40 lietuvių, gruodžio mėnesį susitiks savo šalyse ir kurs ateities vizijas. Vizijų kūrimo seminarai vyks Lietuvoje, Vokietijoje, Danijoje, Prancūzijoje, Austrijoje, Belgijoje, Jungtinėje Karalystėje, Šveicarijoje, Norvegijoje ir kitose Europos šalyse. Po seminaro Lietuvoje sukurtos vizijos bus pristatytos savo valdžios atstovams. O apibendrintos visų dalyvavusių Europos šalių piliečių vizijos pavirs rekomendacijomis Europos Komisijai, kaip tobulinti ateities mokslinių tyrimų programas.

Pagrindiniai tikslai švietimo srityje:

- didinti mokyklų savarankiškumą, suteikiant platesnes galimybes veikti, sutelkiant mokyklų bendruomenes;
- prisidėti kuriant skaidrią ir rezultatais grįstą mokyklų vadovų atrankos ir atestacijos tvarką, paremtą realiais rezultatais – mokyklos pažangos įvertinimu, mokinių pasiekimais;
- stiprinti mokytojų autoritetą ir tobulinti jų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo sistemą.

Demokratijos įgyvendinimo studijos

■ Atkelta iš 11 p.

veiklai – amerikiečiai aukoja toms organizacijoms, kurių veikla, jų nuomone, yra svarbi bendruomenei, regionui, valstybei. Dalis organizacijų ir išgyvena tik iš suakotų lėšų. Žmonės aukoja lėšų organizacijų veiklai, kad šios galėtų vykdyti įvairius projektus, daryti spaudimą politikos formuotojams ir gauti grįžtamąjį rezultatą įvairiais įstatymais ir nutarimais, kad būtų sprendžiamos jų socialinės problemos. Žinoma, tokia sistema susiformavo ne per vienerius metus. Tad susidaro įspūdis, kad tiek savanorystė, tiek parama jai yra tikrosios demokratijos išraiškos formos.

Besidomint demokratijos praktika, neįmanoma nepastebėti multinacionalinės Klivlando miesto visuomenės ir jų interesų atstovavimo praktikos. Apsilankiusi Klivlando lietuvių bendruomenėje esu sužavėta išlaikytomis jų tikrosiomis lietuviškomis tradicijomis (jie turi savo parapiją, lietuvių klubą, tautinius ansamblius, vaikų šokių grupes, rengia lietuvių dienas, gamina lietuviškus patiekalus ir kt.), inteligentiškos lietuviškos dvasios puoselėjimu, bendruomeniškumu, kartu ir įtakingos pozicijos išlaikymu miesto

gyvenime bei viešojoje politikoje. Tad baimė dėl tautinio identiteto praradimo, apie kurią taip dažnai diskutuojama Lietuvoje dėl emigracijos ir imigracijos iššūkių, čia atrodo ne tokia baisi, o gyvenimas daugiakultūroje aplinkoje padaro žmones liberalesnius ir atviresnius.

Stažuotė Kento valstybiniame universitete buvo vienas didžiausių profesinės karjeros iššūkių. Esu dėkinga visiems, kurie prisidėjo prie šio vizito: Kento valstybinio universiteto, Šiaulių universiteto ir Klivlando lietuvių bendruomenių nariams. Kiekvienas jaunas mokslininkas turėtų save išbandyti kitokioje – tarptautinėje aplinkoje. Stažuotė leido įsitikinti, kad demokratija – ne vien tik mokslinės literatūros terminas, bet, pirmiausia, – kasdienis gyvenimas, lydimas valdžios institucijų sprendimų, paremtų paprastų žmonių teisėmis, lūkesčiais, pastangomis, darbais ir rezultatais. Norint jos mokytis, reikia bent trumpam pabuvoti jos apsuptyje. Demokratija pati savaime neegzistuoja. Jai reikia gyventi piliečių sąmonėje ir jų tarpusavio ryšiuose.

„Žinių ekonomikos įmonės 2014“ apdovanojimų ceremonijos dalyviai (iš kairės): Mindaugas Glodas, Šarūnas Chomentauskas, Egidijus Pilypas, Kęstutis Jasiūnas, Martynas Griežė, Sigitas Žvirblis, Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, Haroldas Brožaitis, Aurimas Bakas, Vaidas Adomaskas, Marius Dubininkas ir Vygantas Sliesoraitis. Julijos Lekavičiūtės nuotr.

Dvi nematomos sovietmečio visuomenės pusės

Lapkričio 5 d. LMA Vrublevskių bibliotekoje įvyko Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojos prof. dr. Ainės Ramonaitės vieša paskaita „Dvi nematomos sovietmečio visuomenės pusės“. Pranešėja pristatė naujausius tyrimus apie sovietmečio „nematomą visuomenę“, t. y. apie tai, kas buvo giliai paslėpta nuo režimo akių ar subtiliai užmaskuota, nepastebėta ar nenorėta pastebėti – pagrindžio spaudos tinklai, oficialių organizacijų priedangoje slėpėjęs neformalus etnokultūrinis judėjimas.

Praėjus dvidešimt penkeriems metams nuo sovietinio režimo žlugimo, vis dar esame pavadinami posovietine visuomene. Tikras ar tariamas sovietinis paveldas persekioja ne tik parduotuvėse „tarybinių

dešrelių“ pavidalu ar diskusijose dėl Žaliojo tilto skulptūrų ir kitų politikos objektų, bet prasismelkia į nuostatas, socialines normas ir elgesio praktiką.

To meto visuomenė buvo toli gražu ne tokia, kaip atrodė oficialioje viešojoje erdvėje. Nukreipę žvilgsnį nuo viešojo visuomenės paveiklo – tvarkingai paroduose žygiuojančių, fabrikuose dirbančių, liaudies ūkį kuriančių tarybinių piliečių – į scenos užkulius, rasime daugybę reiškinį, kurių lyg ir neturėjo būti į totalinę visuomenės kontrolę pretendavusioje sovietinėje valstybėje. Greta oficialiosios sovietinės visuomenės egzistavo kita – nematoma – visuomenė. Tačiau tai, kas buvo paslėpta nuo viešumos, buvo dviejų visiškai skirtingų prigimčių.

Pasitelkiant sakininės istorijos ir ar-

Knogos „Nematoma sovietmečio visuomenė“ viršelis

chyvinę medžiagą, tinklų analizės įrankius ir apklausų duomenis, paskaitoje buvo išryškintos dvi nematomos sovietmečio visuomenės pusės – režimui neparankios nesovietinės visuomenės apraiškos analizuojamos paraleliai su neformaliaja, nerodoma sovietinės visuomenės gyvenimo puse – „blato“ ir nomenklatūros tinklais, atskleidžiant skirtingą sisteminių ir nesisteminių socialinių tinklų prigimtį ir sandarą. Šie sovietmečio visuomenės tyrimai, kuriuos atliko Ainės Ramonaitės ir Jūratės Kavaliauskaitės suburta istorikų, politologų ir sociologų komanda, paskelbti ką tik išleistoje knygoje „Nematoma sovietmečio visuomenė“.

Parengta pagal LMA Vrublevskių bibliotekos Komunikacijos skyriaus pranešimą

Prozininkas Juozas Tininis

1963 m. data pažymėtoje užsienyje gyvenančių Lietuvos rašytojų draugijos valdybos nuotraukoje (žr. nuotrauką 9-ajame puslapyje) paskutinis iš dešinės stovi rašytojas Juozas Tininis. Ši mėnesį minėtume jo gimimo metines. Įdomūs sutapimai: jo ir Alės Rūtos gimimo dienos beveik sutampa. Abu kūrėjai augo Rokiškio krašte, mokėsi toje pačioje gimnazijoje, tik skirtingu metu – Juozas buvo vyresnis.

Lietuvoje Juozo Tininio kūryba nedaug kam žinoma. O susipažinti su ja tikrai verta. Net praėjus daugiau kaip keturiasdešimčiai metų nuo tragiškos mirties, jo romanuose ir novelėse nagrinėta žmogaus būties ir jausmų tematika tebėra itin aktuali.

Prozininkas ir vertėjas Juozas Tininis

gimė 1907 m. lapkričio 17 d. Lietuvoje, Reizgynės kaime (Rokiškio r.). Mokėsi Rokiškio gimnazijoje. Vytauto Didžiojo universitete 1935 m. gavo filologo diplomą ir 1936–1944 m. mokytojavo Joniškio gimnazijoje. Rašytojas – 1941 m. birželio sukilimo dalyvis. 1944 m. pasitraukęs iš Lietuvos, kurį laiką tęsė klasikinės filologijos studijas Vokietijoje, Tiūbingeno universitete. Nuo 1949 iki 1954 m. gyveno Australijoje, tačiau sąlygų kūrybinei veiklai ten beveik neturėjo. Persikėlęs į JAV, jis įsikūrė Los Andželo mieste ir netrukus ėmė dėstyti Kalifornijos universitete.

Svarbiausi kūriniai: novelių rinkinys „Sužadėtinė“ (1957), romanai „Dailininko žmona“ (1970) ir „Nuskandintas žiedas“ (1971). Po rašytojo mirties išleista prozos kūrinių

ir vertimų rinktinė „Laiškai Andromachai“ (1973). Vertė rašytojų ir poetų R. Tagorės, S. Naidu, S. M. Papadakio, G. Markoro, K. Kavafo, J. Bobrowskio, N. Sachs, J. M. de Heredia, Y. Gollo kūrybą. Liko didžiulis pluoštas rankraščių, tarp kurių ir sumanyto romano apie Emiliją Pliaterytę fragmentai.

1971 m. rugpjūčio 2 d. Juozas Tininis žuvo autoavarijoje netoli Los Andželo. Jauno vairuotojo nesuvaldytas automobilis rėžėsi į priešais atvažiuojančios rašytojo mašinos šoną. Smūgis buvo labai stiprus. Rašytojas žuvo. Buvo sužeisti ir abiejuose automobiliuose kartu važiuavę keleiviai. Rokiškio

krašto muziejaus bibliotekiniškė Vilė Sarulienė rašinyje „Iš dūžtančių lapų bylojimų“ pasakoja, kad rašytojas tą lemtingą dieną išvyko keturių savaitių atostogoms. Prieš išvykdamas vis kartojė, kad „norįs pasilsėti, norįs kur nuvažiuoti, ką nuostabesnio pamatyti ir tuo pasidžiaugti“. „<...> Akimirka, padalijusi gyvenimą į Būtąjį ir Nebūtąjį, amžiams užmerkė akis. Liko tik Būtojo gyvenimo pageltę ir dūžtantys lapai. <...> Jie byloja apie žmogaus gyvenimą: ieškojimus, atradimus ir pradimus, liūdesį ir džiaugsmą, nusivylimą ir kūrybines aukštumas.“

Parengė J. J.

Žemaitijos sakralinis paveldas Kretingos muziejuje

Mieli Lietuvos mokslininkų laikraščio skaitytojai,

užsiprenumeruokite „Mokslo Lietuvą“ 2016-iesiems metams ir paskatinkite tai padaryti savo kolegas. Prenumerata priimama visuose „Lietuvos pašto“ skyriuose ir internetu.

Prenumeratos kaina: vienam mėnesiui – 2,66 euro; 3 mėnesiams – 7,98 euro; pusei metų – 15,95 euro; metams – 29,26 euro.

GERA NAUJIENA: jau dabar galite užsiprenumeruoti laikraščio elektroninę versiją (PDF).

Šios prenumeratos kaina metams – 10 eurų, pusei metų – 5 eurai.

„Mokslo Lietuvos“ internetinėje svetainėje: <http://mokslolietuva.lt/> pasirinkus „ML prenumeratą“, atsiveria <http://mokslolietuva.lt/prenumerata/>, kur siūloma užpildyti kvitą <http://mokslolietuva.lt/prenumeratos-kvitas/> ir jo laukelius perkelti į savo el. banko pavedimo formą arba atsispausdinus apmokėti banke.

Mums Jūsų parama reikalinga kaip niekad!

Lietuvos mokslininkų laikraščio „Mokslo Lietuva“ projektui „Pažinimo erdvė: mokslas visuomenei“ vykdyti Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas 2015 m. skyrė 15 tūkst. eurų. „Mokslo Lietuvos“ redakcija

Mokslo Lietuva

Vyriausiasis redaktorius Jonas Jasaitis
Stilistė-korektorė Jolanta Niaurienė
Dizainerė Giedrė Zaveckienė

Redakcinės kolegijos pirmininkas Alfonsas Ramonas. Nariai: Valentinas Baltrūnas, Vygintas Gontis, Valentas Daniūnas, Raimundas Dužinskas, Rimas Norvaiša, Vilma Petrikaitė, Jelena Tamulienė, Emilis Urba, Janina Valančiūtė, Alvydas Baležentis, Nelė Jurkėnaitė, Dalia Shilas (PLB)
Redakcijos adresas: J. Basanavičiaus g. 6, LT-01118 Vilnius
El. paštas mokslolietuva@gmail.com (pagrindinis); mokslolietuva@takas.lt (papildomas)
Tel. (8 5) 212 1235, laikraštis internete: www.mokslolietuva.lt
Redakcija gerbia savo autorių nuomonę ir mintis, net jei ne visada joms pritaria. Perspausdinant ar naudojant laikraščio „Mokslo Lietuva“ ir jo internetinio puslapio <http://www.mokslolietuva.lt> paskelbtą medžiagą būtina nuoroda į „Mokslo Lietuvą“. Laikraštis platinamas tik prenumeratoriams ir redakcijoje.

ISSN 1392-7191
Leidžia
UAB „Mokslininkų laikraštis“
SL Nr. 169
Spausdino
UAB „Petro ofsetas“
Savanorių pr. 174D, LT-03153, Vilnius
Tiražas 500 egz.